

10

Informatie- en opinieblad
van de Rijksuniversiteit
Limburg

Derde jaargang
nummer 10
21 januari 1983

pagina 2

Bewegings- wetenschap

Tandengeknars in Groningen, toepasselijke lichtsprongen in Maastricht. De strijd voor Bewegingswetenschappen is gestreden en de Algemene Faculteit kan verder werken aan de completering van de medische en gezondheidkundige opleidingen.

pagina 10

Bentham

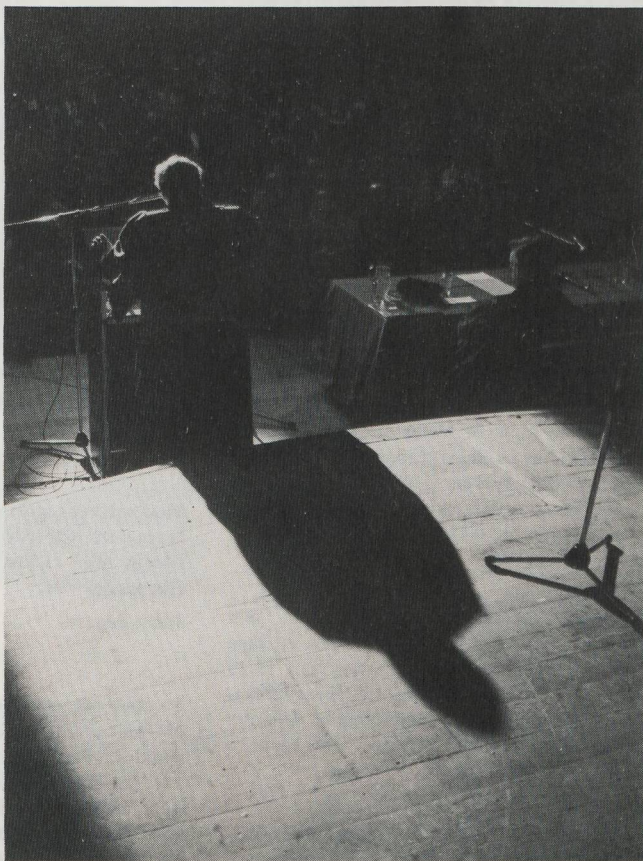
Henk ten Have, arts en filosoof, schreef zijn tweede proefschrift. Deze keer over de 18de eeuwse Engelse filosoof Bentham, die tweehonderd jaar geleden wees op de invloed van het milieu op de gezondheid,

pagina 5

Ekonomie

Albeda heeft zijn eerste werkstuk af. Een nieuwe visie op het economie-onderwijs met uitgebreide aandacht voor de invloed van de technologische ontwikkeling, voor arbeid en het gedrag van de overheid.

Een sombere schaduw valt achter rector magnificus prof. dr. H. Hemker terwijl hij zijn diesrede uitspreekt in de Stadsschouwburg. Voor sommigen waren er inderdaad minder vrolijke opmerkingen: voor onderzoekers, die niet aan de maat zijn en vooral voor ambtenaren, die ingrijpen in organisaties die honderd maal beter voor zichzelf kunnen opkomen. Het ministerie zou beter de helft van zijn ambtenaren naar huis kunnen sturen. En de RL zou vaster op eigen benen kunnen staan door een wetenschapsindustrie te worden.

Als afstudeervariant bij Sociale Gezondheidskunde

Bewegingswetenschappen aan RL toegewezen

Niet Groningen maar Maastricht krijgt Bewegingswetenschappen. Niet als studierichting, maar als afstudeervariant binnen Sociale Gezondheidskunde. Dat heeft minister Deetman begin deze week laten weten in een brief aan het College van Bestuur.

Deetman schrijft daarin dat hij voor een aparte nieuwe studierichting geen plaats ziet omdat de bestaande VU-opleiding 'Lichamelijke Opvoeding' na enige uitbreiding van de capaciteit de toeloop van studenten wel kan opvangen. Zijn voorkeur gaat uit naar een afstudeervariant Bewegingswetenschappen in Maastricht, omdat hij voorstander is van 'horizontale differentiatie' (dat wil zeggen het bieden van meerdere afstudeervarianten binnen een studierichting na een gemeenschappelijke propedeuse). In het ontwikkelingsplan '83-'87 heeft de RL deze mogelijkheid aangedragen als alternatief voor een experimentele studierichting. Deetman houdt uitdrukkelijk de mogelijkheid open dat na Bewegingswetenschappen nog meer varianten bij Sociale Gezondheidskunde zullen worden ondergebracht: "De sug-

gesties van de Rijksuniversiteit Limburg wil ik dan ook positief waarderen. Daartoe zou de experimentele studierichting sociale gezondheidskunde kunnen worden omgezet in een - bredere - experimentele studierichting "gezondheidswetenschappen", waarbinnen verschillende afstudeervarianten plaatsvinden, zodat sociale gezondheidskunde, bewegingswetenschappen en wellicht nog andere."

De minister kondigt daarbij aan dat hij de RL zal vragen om op zo kort mogelijke termijn te komen met een dergelijk voorstel. De volgende variant die voor toewijzing in aanmerking komt is Geestelijke Gezondheidskunde, die ook voorkomt in het Ontwikkelingsplan en waarvan een uitgewerkt voorstel bij de minister op tafel ligt. Overigens wordt binnen de Algemene Fakulteit al langer gewerkt aan een voorstel voor een breder opgezette studierichting Gezondheidskunde, waarin Sociale Gezondheidskunde een plaats zou moeten krijgen als afstudeervariant. Deetman gebruikt de aanduiding 'studierichting Gezond-

(vervolg op pagina 8)

Paarltjes

Kamer te huur in Heugemerveld. Gebruik van keuken, badk., wasmachine enz. Af en toe huishelijk verkeer gewenst. Schappelijke prijs. Voor medewerk(st)er of student. Brieven afgeven bij sekretariaat Skillslab.

Universiteitskoor Maastricht vraagt met spoed, wegens afmelding, tenoren en lage bassen. Repetitie elke maandag van 19.15 uur tot 31.15 uur. Plaats: Cellebroederskapel, Brusselsestraat. Inlichtingen: Gemma Peulen, tel. 616119.

Artsechtbaar met 1 kind zoekt huurhuis. Prijs n.o.t.k. Voorkeur voor Maastricht

(wijk Sint Pieter) of omliggende dorpen. Liefst vanaf mei/juni. P. van Reedt Dorland, Bovenstraat 146, 3778 Kanne (B).

Appartement te huur per 1-2-'83 (2e etage). Twee doorgebroken kamers (6 x 6 x 3) met keuken in de hoek. Terras (4 x 3). Zolderetage met slaapkamer (3 x 4), douche/zitbad, toilet, bergruimte, CV, fietshok (parterre) en kelder. Huur f 585 excl. Informatie: bij huiseigenaar (Zeekaf) 04783-1590 of bij huurder 043-16128.

Mede namens mijn vrouw en kinderen wil ik langs deze weg iedereen hartelijk danken die tijdens mijn ziekte blijf heeft gegeven van zijn medeleven.

Jules Zeguers

Te koop aangeboden: aquarium (1.30 x 45 x 45) met planten inclusief te programmeren tijdsklok (4 uitgangen), digitale thermostaat, automatische dimmer, grote CO₂ fles + reductieventiel + magneetventiel gekoppeld aan regelbare PH-meter (totaal f 1200,-). Na 18.00 uur tel. 043-616091.

Te koop

Geschakeld herenhuis te Maastricht-Oud Caberg. Garage, Grote L-vormige woonkamer met Kotka-parket, 3 slaapkamers waarvan 1 met vaste wastafel. Badkamer. Grote L-vormige keuken. Voor- en achter tuin. C.V., dubbele beglazing en buitenjalouzieën. Vraagprijs: f 165.000 k.k. Tel. 04495-1480 na 18.00 uur.

Te koop

Schin op Geul: vrijst. herenhuis op 500 m² grond. Tot ruwbouw afgewerkt. Nog div. mogelijkheden. Min. 6 slp. k., woonk. 12 x 5, badk., gar., berging. Bij te kopen naast het huis gelegen grond 405 m². Kan ook bebouwd worden (vergunning). Prijs n.o.t.k. Tel. 04459-1944 of 04402-6617 (na 18.00 uur).

observant

(voorheen Maffius).

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgegeven door de Stichting Maffius. Verschijnt veertiendaags.

Redactieadres:
Tongestraat 53, kamer 304
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Tel.: 043-888319
(doorkiesnummer).

Stichtingsbestuur

Wim Hermens (voorzitter), Loes van Benthem (secretaris), Cees Schröer (penningmeester), Jacques Heijen (buitenuiversitair lid), Evelyne de Leeuw (redactie-afgevaardigde).

Redactie:

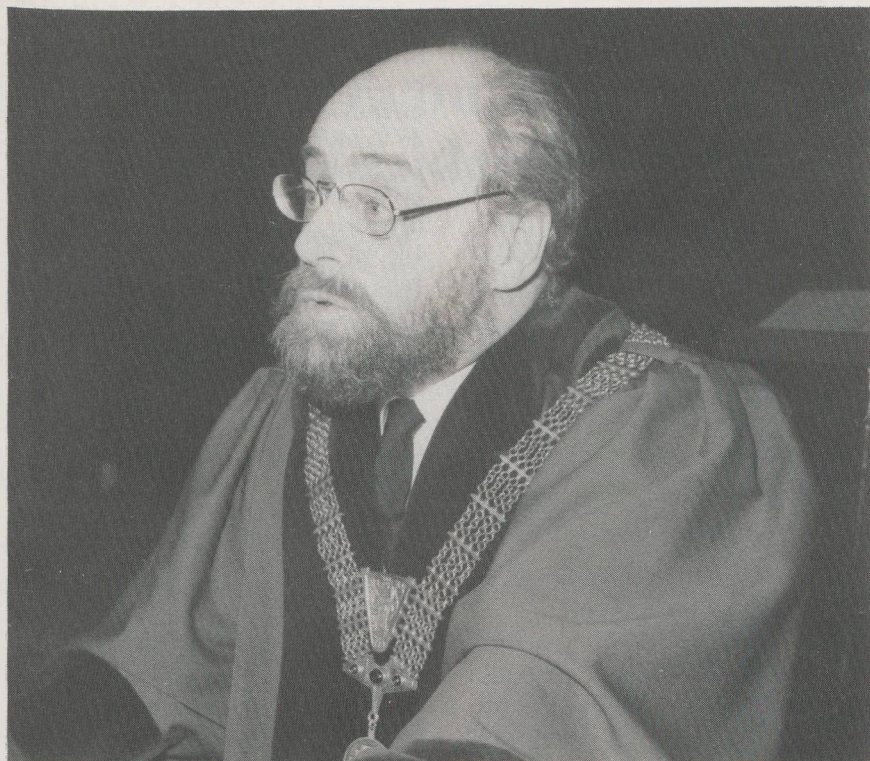
Ton Hamelaers, Jacques Herraets, Richard Janssen, Evelyne de Leeuw, Appie Luermans, Jan Meijers, Maurice van der Sangen, Els Schoenmakers.

Redactie-assistente: Edith Goppel
Koördinator Voorlichting: Sjonk Ritmeester,
Grafische vormgeving: Guus van Rooij
Foto's: Koen van der Gugten, Hans van Dijk, Foto-persbureau Widdershoven.
Tekeningen: Pascal Oost, John Pex.

Druk. Leiter Nypels BV, Maastricht

Spelregels voor ingezonden kopij

Brieven (reacties op verschenen artikelen):
- niet langer dan één kolom (= een kopij-
vel).

Rector pleit voor versterking autonomie

Universiteit moet meer industrieel gaan denken

De bezuinigingsoperaties die momenteel in het wetenschappelijk onderwijs aan de gang zijn, kunnen op zich nuttig worden geacht voor het wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. Maar de bemoeizucht van de overheid die daarmee gepaard gaat is een bedreiging voor wat er nog over is van de universitaire autonomie, die juist in deze tijd gestimuleerd zou moeten worden.

De Rijksuniversiteit Limburg zou het goede voorbeeld kunnen geven door een beleid te ontwikkelen dat gericht is op bundeling van kwaliteiten van universitaire en industrieel onderzoek. Daarvan zou zowel de universiteit als de regio profiteren.

Dat zijn in het kort de ideeën die rector magnificus prof. dr. C. Hemker op 14 januari ontvouwde in een rede ter gelegenheid van de viering van de zevende dies natalis van de RL.

Op zich vindt Hemker het een prima zaak dat de stofkam door de wetenschap gaat met maatregelen als de invoering van de voorwaardelijke financiering van onderzoek en de landelijke taakverdeling. Het zijn maatregelen die de kwaliteit ten goede kunnen komen. Aan dat aspect is volgens hem de laatste decennia te weinig aandacht besteed: "Iedereen zal het met de directeur generaal voor het Wetenschappelijk Onderwijs eens zijn als hij zegt met minder middelen een hoger niveau te willen bereiken." Volgens Hemker is er door gebrek aan kwalitatieve selectie ("net zoals in de topsport of het Concertgebouwkerk") de laatste decen-

nia veel kaf tussen het koren blijven hangen. "De helft van het researchbudget anno 1978 zou zonder noemenswaardige wetenschappelijke offers kunnen worden gespaard als alle mensen, die het niet konden, maar toch meenden te moeten doen, er tijdig mee waren opgehouden." Ook de invoering van de tweefasenstructuur acht hij een uitstekend middel om via goede procedures en een goed opgezette tweede fase een wetenschappelijke kern te selecteren.

Autonomie

Hemker toonde zich niettemin tijdens zijn diesrede echter erg sceptisch over de resultaten van de genoemde maatregelen. De autonomie van de universiteiten wordt immers te weinig gerespecteerd door een willekeurig opererende over-

heid. De overheid zou het moeten laten bij globale directieven, omdat het verzameld denkvermogen over deze zaken 'voor 90% bij de instellingen zit en voor minder dan 1% bij het ministerie, aldus Hemker. Dat de universiteiten de taakverdelingsoperatie zelf mogen uitvoeren, vindt hij slechts een schijn-onafhankelijkheid, omdat de plannen van de minister zelf al lang klaar liggen. 'Ter gelegenheid van de huidige grote structurele bezuinigingsoperatie in de universitaire wereld moesten we maar weer eens wat terugkrijgen van onze op papier beleden, maar oh zo bedreigde autonomie. De autonomie is te zeer gebonden aan de politiek dan dat zij succesvol een lange termijnbeleid zou kunnen of willen leveren. Zij is te zeer gevoelig voor de mode van de dag en de gunst van de kiezer dan dat zij neutraal, objectief of zelfs maar rationeel zou kunnen zijn', klaagde de rector. Uit het eigen leven greep hij als voorbeeld de geschiedenis van de studierichting geschiedenis aan. Vorig jaar werd door ambtenaren gesuggereerd dat de universiteit maar eens moest komen met een uitwerking van een plan voor die studierichting. Het rapport kwam er en werd vervolgens door het departement van tafel geveegd omdat een vestiging in Maastricht de overcapaciteit in den lande zou vergroten. Een kwart miljoen en een hoop energie verspild, omdat de ambtenaren wellicht de aandacht wilden afleiden van de economiestudie die Maastricht op dat moment claimde. Hemker deed daarom sarcastisch het voorstel om de benodigde bezuinigingen niet alleen binnen de instellingen te zoeken, maar ook op het departement van Onderwijs en Wetenschappen. Wat Hemker betreft zou het aantal ambtenaren daar gehalveerd mogen worden: 'Behalve tenminste duizend arbeidsplaatsen direct levert dat aan de instellingen vele honderden plaatsen op van mensen die nu niet op zinloze bureaucratistische wijze worden zoetgehouden'. Maar in plaats daarvan trekt het ministerie juist mensen aan, ook al om de bezuinigingsoperaties te kunnen uitvoeren, merkte de rector daarbij op. Het onderwijs zou er wel bij varen als het ministerie wat van zijn regelzucht opgaf ten gunste van de instellingen. Hemker gebruikte bij zijn verwijten veelvuldig citaten van de historicus Johan Huizinga die bijna vijftig jaar geleden al fulmineerde tegen een te grote bemoeizucht van de overheid in tijden van gebrekaan financiële middelen. 'Juist in tijden van schaarste zou om redenen van efficiëntie het accent van de verantwoordelijkheid moeten verschuiven van de overheid naar de instellingen', bepleitte Hemker met postume steun van Huizinga.

W.I.L.

Mede omdat hij weinig illusies koestert over het effect van zijn kritiek, lanceerde Hemker in zijn diesrede een plan voor een Wetenschaps Industrie Limburg: *'Het moet mijns inziens mogelijk zijn een onderwijs- en onderzoeksbedrijf te concipiëren dat op basis van zijn intrinsieke capaciteiten de mogelijkheden voor zijn eigen groei en bloei schept'*. Hemker geeft toe dat bestaande initiatieven op het gebied van transferpunten en wetenschapswinkels er niet direct toe bijdragen dat iemand onmiddellijk warm zal lopen voor een zo ver gaande samenwerking met het bedrijfsleven. Toch meent hij dat de RL in een zo bijzondere positie verkeert dat zijn voorstel goede kansen maakt. Dat zou dan voornamelijk te danken zijn aan de manier waarop in Maastricht het onderzoek is georganiseerd: probleem- en themagericht. Met behulp van de matrixstructuur kunnen grote, strikt geplande projecten worden opgezet die voorkomen dat het onderzoekprogramma er uit gaat zien als een lappendeken, zoals op andere plaatsen, waar de vakgroepstructuur geldt. Naar het voorbeeld van het Sociaal Geneeskundig Centrum, waarvoor plannen

bestaan, zou er een 'Acquisitieburo voor toegepast onderzoek' gecreëerd kunnen worden dat probeert de 'derde geldstroom' zo goed mogelijk aan te boren. Dat buro zou volgens Hemker bemand moeten worden met kundige wetenschappers, die het kunnen helpen uitgroeien tot een adviesburo voor onderzoek. En men zou zelfs kunnen denken aan een nog verder gaande vorm van samenwerking met de industrie door het stichten van een 'Science Park'. De opzet daarvan zou kunnen zijn *'het scheppen van ruimte voor kleine en middelgrote ondernemers om in nauwe samenwerking met de universiteit tot nieuwe ondernemingen te komen'*. Hemker zei te beseffen dat er nogal wat verzet bestaat tegen een dergelijke samenwerking met de industrie. Maar hij hield het erop dat het beter is de *'mariage de raison'* tussen goed industrieel en fundamenteel universitair onderzoek aan te gaan. Dat hoeft dan niet te betekenen dat beiden zich zonder meer van een gelukkige toekomst verzekerd weten, relativeerde Hemker. Hij noemt met name drie bedreigingen: de eerste is het inperken van de eerste geldstroom, waardoor de investeringen achterblijven. De tweede is de aanwezigheid van de matige wetenschap-

per die Hemker aanduidt als *'Collega Modaal'*. Deze claimt dezelfde rechten als de allerbeste onderzoeker. Dat zou niet meer moeten betekenen dat hij eenzelfde aandeel uit de beschikbare fondsen krijgt, maar dat hij gelijke kansen moet krijgen om zich te bewijzen. En als derde gevaar ziet Hemker *'Collega Modaal'*. Die wil alleen geld uitgeven voor *'relevant'* onderzoek op het terrein van zijn interesse. Het resultaat is dan vaak dat matig onderzoek goed onderzoek op een ander terrein overwoekert.

Hemker wees er aan het eind van zijn rede op dat het hem niet eenzijdig te doen is om het welzijn van de universiteit: *'De oplossing die ik voorsta is veelzijdiger want zij heeft ook een gunstig effect op de industrie en de werkgelegenheid in de omgeving van de universiteit'*. *'Het gaat niet alleen om het binnenhalen van contracten, maar als men het voldoende breed opzet, kan zo'n onderzoekscenrum dienen als informatieburo voor de hele omg eving en zo de functie van Wetenschapswinkel zowel voor betalende als voor niet-betalende klanten vervallen.'*

Jacques Heraets

4

Alles is ijdelheid

'Weet jij al wat cheques zijn?' vraagt de studente die naast mij zit. Natuurlijk weet ik dat. De tijd dat ik aan het eind van de week een loonzakje kreeg waarin tot de cent nauwkeurig het door mij verdiende bedrag zat, is lang geleden. Ik was al thuisbankier voordat het woord bestond. 'Ik bedoel deze', vervolgt ze en laat mij een cheque zien die toch weer wat anders is dan de gebruikelijke. 'Misschien wel voor Belgische Franken', denk ik nog even. Neen, dit zijn de nieuwe kaarten om studenten te beoordelen, per student twee aan het eind van ieder blok.

Maar die verzamellijsten dan, waar je onder elkaar Jan, Piet en Klaas had staan, en naast elkaar een aantal eigenschappen waarop beoordeeld werd? Deze kon je voor zo'n hele groep invullen, nog even nakijken of je in de diverse rijen en kolommen geen inconsistenties ontdekte en de zaak tevreden opsturen. Zou dit nu echt beter zijn?

Maar dat was het schijnbaar toch niet. Dit werd duidelijk op een voorlichtingsmiddag over onderwijs. Er waren docenten, die deze formulieren niet tijdig terugstuurden en nu kan de student zelf achter zijn beoordeling aan.

Het is dus eenvoudiger een paar honderd studenten te mobiliseren dan enkele docenten op hun nalatigheid te wijzen.

De studenten, die ik nu in de onderwijsgroep heb, vertellen mij dat hun tutor al op vakantie is en dat ze morgen de cheques moeten inleveren, ACH JA !!!

De gedachte dat inhoudsdeskundige tutoren enigszins beter functioneren dan de tutoren die niet met de stof bekend zijn, wint veld.

De studenten krijgen de meest relevante artikelen aangeboden in een literatuurboek dat zij zelf moeten kopen. De tutor krijgt zo'n literatuurboek niet, hij moet het ook kopen. Bij nader inzien moet je daarvoor op even . . . of was het oneven . . . dinsdagen 's ochtends van 10 tot 12 uur . . . of was het van 9.30 uur tot 11.30 uur? naar het Hoofdgebouw. In het half uur, dat ik daarvoor nodig heb, verdien ik meer dan een literatuurboek kost. Peter interne post opsturen met een rekening blijkt niet mogelijk. Grappig is dat de tandarts wel in mijn kiezen wil boren en de loodgieter mijn w.c. wil ontstoppen zonder contante betaling. Zij sturen maanden later een rekening, die ik dan weer betaal met een kaartje, dat sprekend lijkt op die kaarten, die de R.L.-studenten moeten laten invullen voor hun beoordeling.

Carla Frederiks

Globale visie op nieuwe studie gepresenteerd

Werkgroep Economie pleit voor drie afstudeerrichtingen

Als het voorstel van de Werkgroep Economie wordt overgenomen zullen de toekomstige economiestudenten aan de RL kunnen kiezen uit drie afstudeerrichtingen: 'Technologische Ontwikkeling', 'Arbeid' en 'Overheidsgedrag en de Publieke Sector'.

De werkgroep, onder voorzitterschap van bouwdekaan dr. W. Albeda, komt tot deze aanbeveling in de nota 'Globale visie over een economische opleiding in Maastricht'. Deze nota zal leidraad zijn bij het gesprek met de sectie-Economie van de Academische Raad over de invulling van de studie richting. Daarna, zo rond april van dit jaar, zal de werkgroep een definitief rapport overleggen aan de minister van Onderwijs en Wetenschappen teneinde diens formele goedkeuring te verkrijgen. De studierichting Economie kan dan in september 1984 starten. Het is de bedoeling dat wordt begonnen met 100 studenten, een aantal dat in 1987 moet zijn toegenomen tot 300.

Bij de afstudeerrichting 'Technologische Ontwikkeling' gaat het er meer om dat de econoom in staat is tot een zinvolle dialoog met technici dan dat hijzelf technicus is. Maar beseft moet worden dat er momenteel een technologische revolutie gaande is. Het is van belang dat de econoom inzicht krijgt in die ontwikkeling. De Amerikaanse universiteit van Warwick en de Schotse te Stirling kunnen dienen als voorbeeld van universiteiten met een aanpak van 'appropriate technology' volgens het model van Mc Robie dat onder meer een relatie legt tussen technologie en arbeid.

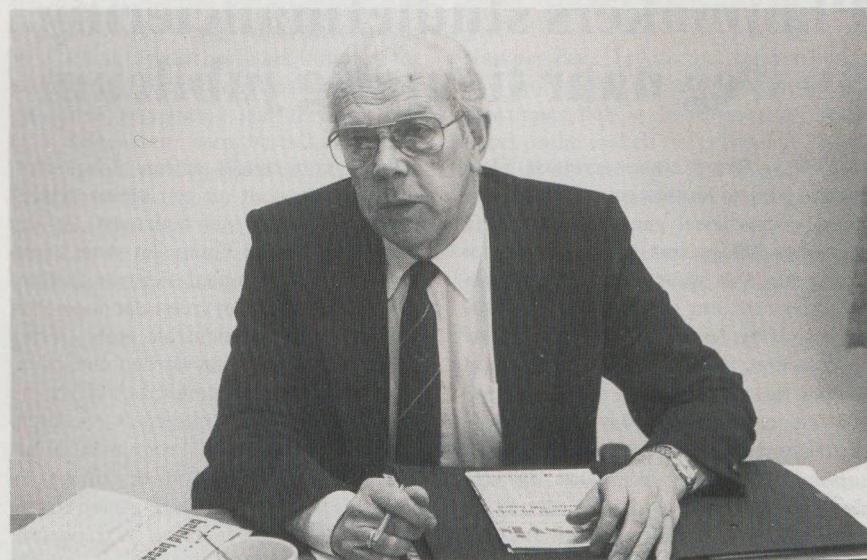
'Economie van de Arbeid' past in de bedrijfstakgewijze benadering. Zij omvat onder andere de studie van de arbeidsmarkt en het aanbod van arbeid. Nevenvakken zouden kunnen zijn: Arbeidspsychologie, Sociologie van de Arbeid en Arbeidsrecht. Ook kan worden gedacht aan een cluster Arbeidsomstandigheden dat mogelijkheden biedt op samenwerking met een aantal disciplines binnen Sociale Gezondheidskunde.

De derde afstudeerrichting, 'Economie van het Overheidsgedrag en de Publieke Sector', zou kunnen worden belicht vanuit aandachtsvelden als: Gedrag van kiezers, draagcapaciteit van de particuliere sector of vraag naar ondersteuning van overheidsactiviteiten. Bijzondere aandacht zou moeten uitgaan naar de juridische, poli-

ticologische en sociologische aspecten.

Uitgangspunt

Het uitgangspunt dat heeft geleid tot de keuze van de drie afstudeerrichtingen is geweest dat deze zoveel mogelijk aanvullend Complementair) moeten zijn ten opzichte van de bestaande economische studierichtingen in Nederland. Concurrentie is dus taboe. En daarom heeft de werkgroep het gezocht in een doelbewuste en eenzijdige specialisatie. Want hoe algemener de opleiding hoe minder er sprake kan zijn van complementariteit. 'Maar', aldus de werkgroep, 'de centrale doelstelling blijft natuurlijk het opleiden van economen'. En elke zichzelf respecterende economie-opleiding moet tenminste de basiskennis van een economie brengen: Algemene Economie, Macro- en Micro-economie, Geldwezen en Be-

Albeda: benadering per bedrijfstak.

drijfseconomie. Evenmin kan worden voorbij gegaan aan de vaardigheden: modellenbouw, statistische analyse, methoden van onderzoek, etc.'

De werkgroep heeft zich daarop de vraag gesteld of er behoefte is aan een bijzondere specialisatie om tegemoet te komen aan het complementaire karakter. Zij verwijst in dit verband naar een onderzoek van het 'Instituut voor Arbeidsvraagstukken van de Tilburgse Hogeschool'. Daaruit blijkt dat veel economen functies vervullen die weinig van doen hebben met economie, maar waarvoor een 'academische standing' van nut

wordt geacht. Het onderzoek geeft ook aan dat het aantal economen, werkzaam in de tertiaire sector, toeneemt. Meestal betreft het managementfuncties.

En tenslotte wordt door de werkgroep verwezen naar het voorstel van het driemanschap Drift, Crombag en Heertje om een studierichting 'Welvaartseconomie' in te tellen. Deze studierichting zou dan inhaken op de behoefte van de 'onderneming van morgen' naar economen die weten dat het bevredigen van behoeften meer is dan het maken van winst en dat bij de produktie meer dan alleen financiële offers worden gebracht. Deze tendens werd overigens al gesignaleerd in de nota 'De contouren van de economische opleiding aan de RL'.

Opzet

Bij de opzet van de studierichting Economie spreekt de werkgroep een duidelijke voorkeur uit voor een bedrijfstakgewijze indeling en voor nadruk op kennisverwerving.

Voorop blijft echter staan dat de Maastrichtse traditie van onderwijsvernieuwend zijn, wordt voortgezet, zonder dogmatisch te zijn.

Voor curriculumjaren twee tot en met vier ziet de werkgroep in theorie echter meer in een cyclisch aanbod van de stof. Daarmee wordt beoogd dat het totale domein van de studie herhaaldelijk wordt bestreken in opklimmende graden van moeilijkheid en detaillering. Daardoor krijgt de student in een vroeg stadium inzicht in het totale studieprogramma waardoor een mogelijkheid ontstaat voor latere specialisatie. Bovendien zouden goede studenten een aantal cycli kunnen overslaan. De werkgroep zouden goede studenten een aantal cycli kunnen overslaan. De werkgroep realiseert zich overigens dat een cyclische opzet nooit consequent kan worden toegepast omdat het onmogelijk de indeling van detaillering en complexiteit aan te houden.

En tenslotte kiest de werkgroep voor het 'student-centered' onderwijs. Essentieel

zijn daarbij het afbakenen van de werkwijze die de student zal volgen in zijn beroepsuitoefening, het zo goed mogelijk vertalen van deze werkwijze in studiegedrag, alsmede het opzetten van een curriculum dat erop is gericht de studenten op een bepaalde manier aan het werk te zetten en hen te oefenen in de gewenste werkwijze.

Volgens de werkgroep is het probleemgestuurd onderwijs daarbij een goed hulpmiddel. Maar het is niet afdoend, en vandaar de behoefte aan andere onderwijsvarianten.

Samenwerking

Aan het slot van de nota wijst de werkgroep nog op de mogelijkheid van samenwerking met instellingen als de Technische Hogeschool in Eindhoven, het Centrum voor Werk en Samenleving van

de EEG, alsmede met het Limburgse bedrijfsleven.

En vanzelfsprekend is er voor Economie een belangrijke taak weggelegd in het kader van de bijdrage van de RL aan de herstructurering van Zuid-Limburg. Bij de verdere voorbereiding van de studierichting zal aan de sociale partners, werkgevers en werknemers, worden gevraagd te fungeren als klankbord. Voorts ligt het in de bedoeling dat de faculteit en sociale partners blijvend contact hebben. Mogelijkheden zijn daartoe, het organiseren van stages, het verstrekken van onderzoekopdrachten en de opzet van regionaal onderzoek.

**Dienst Voorlichting
Sjonk Ritmeester**

College- en inschrijfgeld verdrievoudigen

6

Planmakers studiefinanciering op weg naar tienjarig jubileum

In 1974 verklaart staatssecretaris Klein dat er op korte termijn een nieuw studiefinancieringsstelsel gaat komen. Begin december 1982 neemt de Tweede Kamer een motie aan waarin de regering gevraagd wordt om in 1983 een wetsontwerp voor het (nog steeds) nieuwe stelsel op te stellen. Zoals het er nu naar uitziet en met het voorgaande in het achterhoofd is realisatie in 1984 iets voor de optimisten onder ons. Een vergelijking met populaire tv-series lijkt hier op zijn plaats: er gebeurt steeds wat nieuws en daarom komt er nooit een eind aan. De meest recente verwickelingen in deze serie zijn in ieder geval weer goed voor een shock-effect.

De grondgedachte van het nieuwe stelsel is van het begin af aan gehandhaafd gebleven: een gratis basisbeurs voor iedere student boven de achttien ongeacht het inkomen van de ouders met voor de minder draagkrachtigen een extraatje. Degeenen die daar niet genoeg mee hebben moeten de rest maar lenen bij de bank. Tachtig procent van het bijstandsniveau als basisbeurs acht het ministerie van O en W redelijk. De koppeling aan de bijstandsuitkering impliceert tegelijkertijd een koppeling aan leeftijd en woonsituatie. Zo zou het verschil tussen een ba-

sisbeurs voor een 18- en een 23-jarige uitwonende student nu een kleine drieduizend gulden per jaar bedragen. Op het departement van Financiën vraagt men zich af of het allemaal niet wat goedkoper kan, omdat men vreest dat anders het uitgangspunt van neutrale budgettering niet waargemaakt kan worden, mede omdat men het makroeconomisch effect van de vele langdurige leningen moeilijk kan inschatten. De nieuwe component in het plan heeft betrekking op de college- en inschrijvingsgelden. Deze studiekosten zijn in elk stelsel moeilijk in te passen. Als sluitstuk op vele begrotingen, met het profijtbeginsel als argument, zullen ze ook in de naaste toekomst fors gaan stijgen. Het streven voor de komende jaren is 2500 voor HBO-ers en 4000 gulden per jaar voor het WO. Al naar gelang het inkomen van de ouders zal ook hiervoor geleend moeten worden. De grens zal ongeveer liggen bij 2,5 maal het belastbaar minimuminkomen, hierboven moet men het volle pond betalen. In dit nieuwe ontwerp maakt men dus een duidelijk onderscheid tussen kosten voor studie en levensonderhoud, terwijl beide gerelateerd worden aan het ouderlijk inkomen. Je kunt je nu met recht afvragen in hoeverre er nog tegemoet gekomen wordt aan een van de hoofdargumenten voor deze nieu-

we studiefinanciering, namelijk de financiële onafhankelijkheid van de ouders. Hoeveel studenten zullen niet alsnog een beroep op hen doen teneinde hoge schulden te voorkomen?

Continuing story

Zoals bij elk nieuw wetsontwerp brengen een aantal organen advies uit aan de regering. Zo ook de commissie studentenvoorzieningen van de Academische Raad. De nota die zij onlangs uitgebracht, waaraan ook het hoofd van de afdeling studentenzaken van de R.L., Hans Wenting, meewerkte, bevat de opzienbarende konklusie dat er onderzoek gewenst is naar de mogelijke negatieve neveneffecten bij de invoering van het nieuwe stelsel. Zo schrijft men: 'Het gevaar is reëel aanwezig dat de betrokken student in verband met schuldbeperking zo weinig mogelijk zal trachten te lenen. Deze 'vrijwillige' inkomensverlaging kan ernstige gevolgen hebben. Het is niet denkbeeldig dat studenten gaan bezuinigen op hun gezondheid, huisvesting, sociale contacten, etc. Mocht een grote groep studenten dit in de praktijk gaan brengen onder het regime van genoemd stelsel, dan schiet het zijn doel voorbij en rijst de vraag of het probleem verminderd kan worden door geen rentedragende maar renteloze voorschotten te verstrekken (wat inhoudt een lagere basisbeurs i.v.m. de budgettaire neutraliteit).' Wanneer de producers dit soort principiële vraagstellingen nu nog aandurven dan garanderen wij u een 'continuing story'.

Maurice van der Sangen

Jouke van der Zee bepleit grootschalig onderzoek naar huisartspraktijken

'De huisarts heeft veel invloed op de medische consumptie'

Waarom gaan mensen naar hun huisarts? Een vraag waar menigeen zich niet druk over maakt. Toch zijn er sociale wetenschappers die gewapend met zo'n vraag op onderzoek uitgaan. Vaak komen ze dan tot de weinig imponerende conclusie dat mensen naar de dokter gaan als ze klachten hebben.

Volgens de socioloog Jouke van der Zee zijn er echter wel degelijk ook andere factoren in het spel. Maar dan zul je vooral het medisch-sociologisch onderzoek op dat terrein anders moeten aanpakken.

Je kunt dan echt niet meer volstaan met mensen een enquête-formulier onder hun neus te houden, te informeren naar hun gezondheidstoestand en ze te vragen wanneer ze hun huisarts raadplegen. Je hebt dan ook gegevens nodig van die desbetreffende huisarts: Hoe groot is zijn praktijk? Werkt hij alleen of samen met anderen? Heeft de huisarts een afspraakstelsel? Hoe druk is zijn spreekuur? Al dat soort gegevens zijn van belang om goed in de kaart te kunnen brengen wat mensen ertoe beweegt hun huisarts te consulteren.

Je hebt — met andere woorden — voor

dat inzicht niet alleen informatie nodig over de vraagzijde (de patiënt) maar ook over de aanbodkant: wat heeft de huisarts en het gezondheidszorgsysteem de patiënt te bieden?

Terugbestellen

Jouke van der Zee, socioloog op het Nederlandse Huisartseninstituut in Utrecht, pleit voor huisartsenpraktijkstudies waar zowel patiënten als hun huisartsen alsmede de organisatie daaromheen (verwijzingen e.d.) nader onderzocht worden.

Van der zee houdt dat pleidooi in zijn proefschrift: 'De vraag naar diensten van de huisarts', waarop hij op 3 december jl. aan de RL promoveerde.

Van der Zee: 'De arts heeft behoorlijk wat invloed op de wijze waarop patiënten van zijn diensten gebruik maken. Die invloed wordt nogal eens onderschat. Wie neemt bijvoorbeeld het initiatief tot een contact? Is dat de huisarts die zijn patiënten regelmatig laat terugkomen. (De zogeheten terugbestelcontacten, T.H.) of neemt de patiënt zelf de meeste initiatieven?'

Het aardige van van der Zee's proefschrift is dat hij zowel de potentiële vraag naar diensten van de huisarts analyseert,

als de omvang, de aard en de werkwijze van de huisartsenpraktijk. (Van der Zee: 'Voor iedere ekonoom is zo'n aanpak vanzelfsprekend, in de traditie van de medische sociologie wordt daar niet veel aandacht aan besteed'.)

Bijzonder is ook van van der Zee's werkwijze: hij heeft voornamelijk gebruik gemaakt van door anderen vergaarde onderzoeksgegevens. Hij noemt zijn gegevens 'suboptimaal', daarmee doelend op het feit dat zijn databestand niet optimaal is, maar als je de geringe kosten ervan (zegge en schrijven f 1500, — inclusief het Engelse onderzoeksmateriaal!) ernaast legt, mag je over de kwaliteit ervan beslist niet klagen!

Klaaggenigheid

Gegevens over de potentiële vraag naar diensten van de huisarts zijn er — zeker in Nederland — voldoende. In deze 'bevolkingsonderzoeken' wordt de gezondheidstoestand van mensen onderzocht; als regel door ze te vragen of ze ergens last van hebben, hoe vaak ze naar de dokter gaan en waarvoor. Wat daarmee gemeten wordt, is niet altijd duidelijk: de werkelijke gezondheidstoestand van iemand of de neiging om daarover te klagen?

Van der Zee: 'Je kunt het een verdienste van mijn dissertatie noemen dat ik orde geschapen heb in de verwarring die dit soort onderzoeken teweegbrengt. Vooral in de interpretatie van allerlei onderzoekresultaten heb ik structuur proberen aan te brengen'.

Voor dat laatste doel analyseert hij opnieuw gegevens uit het CBS-leefsituatieonderzoek van 1977.

Van der Zee komt naar aanleiding daarvan tot de conclusie dat iemands gezondheidstoestand niet altijd in overeenstemming is met de neiging daarover te klagen. Ouderen bijvoorbeeld hebben een slechtere gezondheid dan jongeren, maar klagen daar minder over.

Voor gegevens over de vraag naar diensten van de huisarts heeft van der Zee kunnen putten uit het genoemd CBS-onderzoek en allerlei andere, in den lande, verrichte onderzoeken. De aanbodkant levert meer problemen op.

Zuigkracht

In Nederland ontbreken op grote schaal uitgevoerde huisartspraktijkstudies. Op die manier is moeilijk zicht te krijgen op factoren inherent aan het gezondheidszorgsysteem, die de vraag naar diensten van de huisartsen beïnvloeden.

Van der Zee gaat voor die gegevens te rade bij dr. Crombie in Engeland. Deze heeft daar het Tweede Nationale Morbiditeitsonderzoek uitgevoerd. Het Engelse gezondheidszorgsysteem

Vlak voordat socioloog van der Zee (rechts) tot doctor in de geneeskunde promoveert krijgt hij van zijn paranimfen een lesje anatomie.

lijkt – wat de plaats van de huisarts betreft – zoveel op het onze dat van der Zee de gegevens – met een enkele restrictie – kan gebruiken.

Er blijkt ondermeer uit dat de grootte, de vorm en de lokatie van de huisartsenpraktijk het aantal kontakten beïnvloedt tussen huisarts en patiënt.

Het meest opvallend is dat in Engeland niets is terug te vinden van een zuigkracht van het ziekenhuis op de huisartsenpraktijk.

In ons land – zo stelt van der Zee – is de afstand nog altijd een bepalend element: 'Hoe dichter je bij een ziekenhuis woont, hoe groter de kans om opgenomen te worden'.

Tijdens de verdediging van zijn proefschrift maakt van der Zee tegen zijn oponenten in dit opzicht een typerende opmerking: 'Het zou toch te gek zijn als de kans om opgenomen te worden in een psychiatrische inrichting groter is als die kliniek dichterbij in de buurt is.'

Van der Zee: 'Het feit dat afstand zo belangrijk is, is voor mij een teken dat de gezondheidszorg niet efficiënt georganiseerd is. Van der Zee voegt eraan toe dat in ons huidige systeem de medische stand veel mogelijkheden heeft om de consumptie van de gezondheidszorg te beïnvloeden. Specialisten en huisartsen kunnen hun patiënten terug laten komen, ze kunnen ekstra onderzoek verlengen en beslissen om iemand in een ziekenhuis op te nemen. Gelet op de kosten die daarmee gepaard gaan, is het zaak meer inzicht te krijgen op de wijze waarop die beslissingen tot stand komen.'

Nut

Van der Zee heeft van het directe praktische nut van zijn wetenschappelijke studie geen al te hoge verwachtingen: 'Voor de medicus practicus is het directe nut beperkt. Tenzij zijn praktijk voornamelijk bestaat uit onkerkelijke grootstedelijke weduwen.' (p. 162 van het proefschrift). Vooral die groep bezoekt de huisarts met allerlei vage, malaise-achtige klachten. Toch is het beslist niet zo dat zijn proefschrift geen maatschappelijke relevantie heeft. Van der Zee benadrukt hoe belangrijk het is dat huisartsen de aard van de klachten vastleggen waarmee hun patiënten hun bezoeken. Alle geld dat hiervoor wordt uitgegeven is goed besteed; zeker als de hulpvraag van de patiënt niet direct geïnterpreteerd wordt als een vraag om medische of medisch-specialistische hulp. Van der Zee: 'Beleidsinitiatieven die de taak van de huisarts verlichten bij het opsporen en behandelen van niet-somatische klachten, dienen voorrang te hebben'. Een voorwaarde, aldus van der Zee, is dan wel dat de specialistische me-

dische zorg – net als in Engeland – strikt gereguleerd wordt en ingeperkt: 'Een wachtlijst voor minder acute operaties moet men maar voor lief nemen'. Van der Zee vindt er geen doekjes om: de eerste lijn verdient versterking, zelfs als dit ten koste gaat van de tweede lijn.

Model

Van der Zee is samen met zijn Groningse confrater, de econoom Bouke Posthuma, al jaren bezig een model te ontwikkelen voor de gezondheidszorg in Nederland. (Daarvan getuigen een aantal gezamenlijke publikaties). Voor dat model zijn gegevens – op grote schaal – van huisartsenpraktijken noodzakelijk. Aangezien die ontbreken, zou een groot-scheeps onderzoek in deze richting geen sinecure zijn. De kosten daarvan belopen echter een paar miljoen. Op zich hoeft dit geen probleem te zijn. Van der Zee: 'Men dient de kosten ervan te beschouwen als behorend bij het (in het algemeen in vele opzichten) goedkope abonnementsstelsel dat nu eenmaal als nadeel heeft dat er niet 'vanzelf' gegevens uit naar voren komen'.

Bewegingswetenschappen

Vervolg van pag. 2)

heidswetenschappen' abusievelijk door een verwarring met het plan om geneeskunde en gezondheidkunde in één fakulteit Gezondheidswetenschappen onder te brengen.

De beslissing van Deetman ten gunste van Maastricht wijkt niet af van de beleidsvoornemens die hij in juli vorig jaar aan de Academische Raad voor advies voorgelegd heeft. De raad liet de minister toen weten dat hij geen advies kon geven, onder meer omdat de informatie uit Maastricht te summier was. Ook vond de raad dat de beslissing pas diende te worden genomen na een fundamentele discussie over de belangstelling voor de opleiding en de behoefte aan bewegingswetenschappers.

Deetman heeft het advies van de Akademische Raad naast zich neergelegd. De vragen die door de raad zijn opgeworpen, leefden ook bij de betrokkenen, had hij kunnen konstateren en ook met het oog op de aan de gang zijnde taakverdelingsoperatie achtte hij duidelijkheid op dit moment wenselijk. Voor Groningen zit er nu niet meer in het vat dan een kroondocent lichamelijke opvoeding die keuzevakonderwijs mag gaan verzorgen. Hetzelfde geldt voor Utrecht. Voor de dekaan van de Algemene Fakulteit, prof. dr. F. Vorst, betekent de toewijzing een grote opluchting. Hij is vooral zeer verheugd over de opmerking

Van der Zee acht de huidige zelf-registratie in de huisartspraktijk zonder meer onbetrouwbaar. (De voornaamste oorzaak is dat ziekenfondspatiënten niet per verrichting betalen maar een soort abonnement op de huisarts hebben. Daarom is de noodzaak om goed te registreren niet aanwezig). Van der Zee pleit er dan ook voor om in het betrekkelijk simpele en goedkope abonnementsstelsel voor de honorering van de huisarts een bedrag te reserveren voor het systematisch verzamelen van gegevens uit de huisartspraktijk. (stelling 9 bij zijn proefschrift).

Jouke van der Zee – van huis uit socioloog – is de RL erkentelijk voor het feit dat ze hem op 3 december jl. de titel 'doctor in de Geneeskunde' heeft verleend. Stelling 15 bij zijn proefschrift spreekt wat dat betreft boekdelen: '*Het verlenen van een doctoraal in de geneeskunde aan personen zonder artsdiploma zou gepaard moeten gaan met het uitreiken van een exemplaar van de wet op de Uitoefening van de Geneeskunst*'.

Ton Hameleers

van de minister dat er ook aan andere afstudeervarianten gedacht kan worden. Vorst denkt dat overeenkomstig het scenario van het ontwikkelingsplan Geestelijk Gezondheidskunde de volgende verovering van de fakulteit zal zijn. 'Verder gaan we natuurlijk heel serieus denken over wat voor een cluster opleidingen je hier zou kunnen krijgen als je alle aspecten van gezondheid en ziekte wilt bestrijken. Dan zou je kunnen denken aan één fakulteit Gezondheidswetenschappen, waarbinnen ook de medische fakulteit kan opgaan en haar opleiding kan differentiëren tussen een artsenopleiding en bijvoorbeeld Biologische Gezondheidskunde om te beginnen. Dat zou zonder meer een doorbraak betekenen in het medisch onderwijs.'

Het faculteitsbestuur zit overigens juist te worstelen met het vaststellen van het aantal studenten dat het komende jaar moet worden toegelaten. Door het vorige faculteitsbestuur was dat aantal van 150 op 200 gebracht, maar het huidige bestuur besloot daar weer 150 van te maken met als argument dat eerst duidelijk moest zijn of de behoefte aan gezondheidkundigen wel groot genoeg was. Maar Vorst c.s. werden gekonfronteerd met het formele probleem dat het hanteren van het arbeidsmarktcriterium in strijd is met de huidige wetgeving, die de onderwijsvrijheid voorop stelt. Noodgedwongen moet het bestuur de getalsverlaging weer ongedaan maken.

J.H.

'Beyaert' bekijkt het WO van ná de taakverdeling

Moet de echte reorganisatie nog beginnen?

De onderzoekersopleiding in de tweede fase zal 4 jaar gaan duren. Dat staat in een vorige week gereed gekomen concept-beleidsnota, die door ambtenaren van het ministerie van onderwijs en wetenschappen is opgesteld. De nog niet gepubliceerde nota, die de naam 'Beyaert' draagt, poogt om 4 bestaande beleidsgebieden in hun onderlinge samenhang te beschrijven. Het gaat daarbij om de invulling van de tweede fase, de taakverdelingsoperatie, de voorwaardelijke financiering en de kernnota Beleidsnota Universitair wetenschappelijk personeel.

In december publiceerde het Leidse universiteitsblad *Mare* over een eerste versie van deze nota. Inmiddels is deze echter al weer bijgesteld.

Naar aanleiding van het uitlekken van de inhoud van het beleidsstuk in december is op het ministerie enige onrust ontstaan. Minister Deetman heeft in een rondschrijven aan zijn ambtenaren gedreigd met zware maatregelen tegen degene van wie blijkt dat hij of zij gegevens over vertrouwelijke stukken doet uitlekken. Hij stelt in deze brief dat door het voortijdig in de publiciteit raken van de voornemens hem het werken wordt bemoeilijkt. Ook in het verleden is dit wel eens voorgekomen. Wellicht dat daarom het nieuwe stuk de titel *Beyaert* heeft meegekregen. *Beyaert* was het ros van de 4 heemskinderen (de 4 nota's), dat hen steunde in de strijd tegen Karel de Grote. Het centraal motief van dit verhaal bestaat uit de trouw en de ontrouw van de vazal aan de leenheer. De nota, die 24 pagina's bevat, is op 6 januari verkennd tussen minister en taakverdelingscommissie besproken. Uit de nota blijkt dat, voor wat betreft de taakverdeling, momenteel op het ministerie wordt uitgegaan van een veel rigoreuzer aanpak dan tot nog toe was gebleken. De 258 miljoen die voor deze operatie als bezuiniging in 1987 staan ingeboekt, zouden moeten worden gezien als saldo van bewegingen in het kader van de taakverdeling. De totale 'omzet' van veranderingsprocessen kan echter veel meer bedragen, zelfs het viervoudige. Daarnaast zal de kernnota BUWP, waarin de plannen staan voor een nieuwe rangenstructuur in het wetenschappelijk onderwijs, 100 miljoen moeten opleveren.

Een taakverdelingsaanpak zoals in de nota geschetst zou er toe kunnen leiden dat niet één of twee studierichtingen in enkele steden worden opgeheven, maar dat van een bepaalde studierichting alle bestaande faculteiten worden stopgezet, en vervolgens enkele (minder) opnieuw gesticht. Dat zou tot gevolg hebben dat de nieuwe studierichtingen meteen kunnen beginnen met een nieuwe, goedkopere rangenstructuur. Tot nog toe was in de BUWP als uitgangspunt genomen dat op één kroondocent/hoogleraar, 1,5 wetenschappelijk hoofdmedewerkers en 4,5 wetenschappelijk medewerkers zouden mogen staan. Door deze verhoudingsgetallen te wijzigen, door een versnelde invoering en door het invoeren van de nieuwe status van 'gezel', de onderzoeker die in 4 jaar zijn promotie moet afronden en in deze tijd tevens de (tweede fase-) onderzoekersopleiding doet, kan door middel van de BUWP aanmerkelijk meer bezuinigd worden. Dit wordt ook als noodzaak gezien omdat de BUWP zoals zij op dit moment nog luidt niet voldoende opbrengt om zelfs maar van de recente 1,85 procent korting op de onderwijssalarissen af te kunnen komen. Deze levert in het WO namelijk in totaal 40 miljoen op, de BUWP tot nu toe slechts 28 miljoen. De onderzoekers die volgens de nieuwe nota in de tweede fase de onderzoekersopleiding genieten, zullen worden aangesteld als gezelschap. Zij ontvangen daarvoor maximaal het minimumloon.

De nota laat daarbij in het midden of zij een parttime aanstelling krijgen, dan wel een volledige aanstelling, onder aftrek van een deel van het salaris omdat in de tijd van de aanstelling gedeeltelijk ook een opleiding wordt genoten.

In de nota wordt echter gerekend op jaarlijkse personeelslasten voor de gezelschap van f 30.000,-, wat overeenkomt met ca. 85% van het minimumloon.

Een deel van de jonge onderzoekers zou op de universiteiten zelf een plaats kunnen vinden, dus in de vakgroepen, een ander deel moet door middel van affiliatie-overeenkomsten, zoals dat nu reeds gebruikelijk is in de medicijnenstudie met betrekking tot co-assistenten bij geaffilieerde ziekenhuizen, buiten de universiteiten aan onderzoeksinstellingen of onderzoeksafdelingen van bedrijven moeten worden geplaatst.

Als gevolg van de voornemens zal niet alleen de verhouding tussen kroondocenten en andere medewerkers veranderen, maar zal ook het absoluut aantal kroondocenten dalen, naar schatting van 2300 naar ongeveer 2000. Daartegenover staan veel nieuwe, goedkopere arbeidsplaatsen als gevolg van de invoering van de gezelschapstatus. Het saldo aan werkgelegenheid zal daarom positief zijn, maar daarvoor moeten eerst enige duizenden bestaande aanstellingen verdwijnen. Daarnaast moet worden gevreesd voor het verdwijnen van bepaalde specialismen door de vermindering van het aantal kroondocentschappen.

De nieuwste versie van de nota neemt wat gas terug op het punt van berekeningen. *Mare* had eerder gepubliceerd dat er maar liefst 9000 gezelschappen zouden worden aangesteld. De laatste versie noemt dit nog slechts als een (maximale) mogelijkheid. Duidelijk is dat hoe meer gezelschappen worden aangesteld, hoemeer bestaande arbeidsplaatsen hiervoor zouden moeten vervallen, wil er tenminste sprake zijn van gelijkblijvende kosten. De universiteiten zullen zelf, langs de wegen van de nota, de middelen voor de veranderingen moeten opbrengen. Een deel van de middelen komt echter vrij door het afschaffen van student- en doctoraal-assistenten in de nieuwe opzet.

In de decemberversie van de nota werd ook gesproken over de plaats van de (tweede fase) lerarenopleidingen. Deze zouden niet – zoals oorspronkelijk kon worden verwacht – op postacademisch niveau plaatsvinden. Het voornemen is dat lerarenopleidingen geconcentreerd zullen worden aan de zogenaamde 'nieuwe lerarenopleidingen', waarop de universiteiten een stevige greep zouden moeten behouden.

Dit zou echter nogal wat gevolgen hebben voor bestaande lerarenopleidingen. Tot de opleidingen zouden alleen die afgestudeerden worden toegelaten die reeds een parttime-aanstelling als (onbevoegd) leraar hebben verworven.

Uit 'Beyaert' is de passage over lerarenopleidingen verdwenen. Naar verwachting wordt nu eind januari een beleidsnota over dit onderwerp gepubliceerd. Daarover moet dan vervolgens de adviesprocedure in werking treden.

Op het ministerie bestaat nog enige twijfel over de haalbaarheid van de plannen, gezien de ingrijpendheid ervan voor het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek.

THT-Nieuws-Twente

Promovendus Ten Have bepleit meer aandacht voor sociale benadering in de geneeskunde

'Jeremy Bentham wees er in de 18e eeuw al op dat het milieu je ziek kan maken'

Na al eens gepromoveerd te zijn op afwijkingen van de halswervelkolom, heeft de arts Henk ten Have een tweede proefschrift geschreven, waarop hij op 19 januari in Leiden promoveert. Dit maal is zijn onderwerp wijsgerig van aard. De titel van Ten Have's nieuwe dissertatie luidt: 'Geneeskunde en filosofie; de invloed van Jeremy Bentham op het medisch denken en handelen.' Eigenlijk is de figuur van Bentham, een Engels filosoof geboren in 1748, min of meer een kapstok waaraan twee fundamenteel verschillende benaderingen in de geneeskunde worden opgehangen. Over die twee benaderingswijzen handelt het proefschrift van de nu 32-jarige Ten Have.

Enerzijds bestaat geneeskunde als een biologische wetenschap, waarin het individu met zijn ziekte centraal staat; anderzijds is er sprake van geneeskunde als een sociale wetenschap. In de eerstgenoemde gaat het erom een ziek persoon te genezen langs een natuur-wetenschappelijke weg. De oorzaak van de aandoening wordt gezocht in het lichaam van de patiënt, zelfs wanneer de klacht psychisch van aard is. Een extreem voorbeeld kan verduidelijken wat bedoeld wordt met de biologische benadering. Rond de tweede wereldoorlog probeerden psychiaters in de Verenigde Staten de oorzaak van psychische ziekten te localiseren in het lichaam van een patiënt en gingen er zo nu en dan toe over de ziekte langs chirurgische weg te 'verwijderen' door bijvoorbeeld een stukje van de 'zieke' hersenen weg te halen.

In de tweede opvatting, waarin ziekte bekeken wordt in een sociale context, streeft de medicus ernaar ziekmakende factoren in de omgeving van de patiënt te verhelpen. Aan beide benaderingen is volgens Ten Have een visie op de samenleving, op 'de mens' en op de rol van de arts gekoppeld. Op de achtergrond staat de vraag: worden dokters opgeleid om zieken te genezen of om de maatschappij te veranderen? Naar de mening van Ten Have zijn veel medici zich niet duidelijk bewust vanuit welk denkkader zij hun patiënten behandelen. 'Het is mijn opvatting dat er op grond van min of meer onbewuste achtergrond-ideeën gekozen wordt voor één benadering. Bijvoorbeeld bij kanker heb je twee manieren van aanpak. De ene is primair gericht op genetische aspecten die misschien kanker veroorzaken. De andere zoekt het in de omgevingsfactoren. De discussie van, zit het in het DNA of in de kankerverwekkende stoffen, wordt al heel lang ge-

voerd. Maar die discussie verzandt omdat de eigenlijke keuze al gemaakt is. De onderzoeksrichting is vaak vooraf bepaald en de discussie beperkt zich dan tot het niveau van *wat is de beste behandeling*,' aldus Ten Have.

Sociale benadering

Hij is een duidelijk voorstander van een bredere opvatting van het begrip geneeskunde. De sociale benadering, waarin veel aandacht besteed wordt aan allerlei levensomstandigheden en de preventie van ziekte, is op de achtergrond gedrongen. 'Tegenwoordig is de geneeskunde primair biologisch geïntereerd, terwijl de sociale kant apart gezet is, en een terrein voor sociaal-geneeskundigen is geworden. De biologische richting overheerst tegenwoordig zo sterk dat de sociale benadering geen kans krijgt. We zijn een beetje in de situatie verzeild geraakt waarin je door krampachtig vast te houden aan het éne eigenlijk geen vooruitgang meer boekt. Maar de interactie tussen de twee zienswijzen is juist zo vruchtbaar,' stelt Ten Have.

'Ik wilde eigenlijk een voorbeeld hebben van hoe een filosofische opvatting het medisch handelen bepaalt. Ik heb Bentham gekozen als een illustratie, want bij hem zie je duidelijk welke gunstige invloed hij had op een bepaalde aanpak in de geneeskunde. Er zijn veel meer invloeden tussen geneeskunde en filosofie aan te geven, die vaak onbewust doorwerken. Descartes is een goed voorbeeld. Maar toen merkte ik bij Bentham, dat de aanpak die hij voorstond te veralgemenen was, en dat die aanpak radicaal verschilde van de benadering die tegenwoordig bij medici op de voorgrond staat. Bij Bentham spelen omgevingsfactoren een hoofdrol. Hij wees erop dat veel ziekteproblemen in zijn tijd samen-

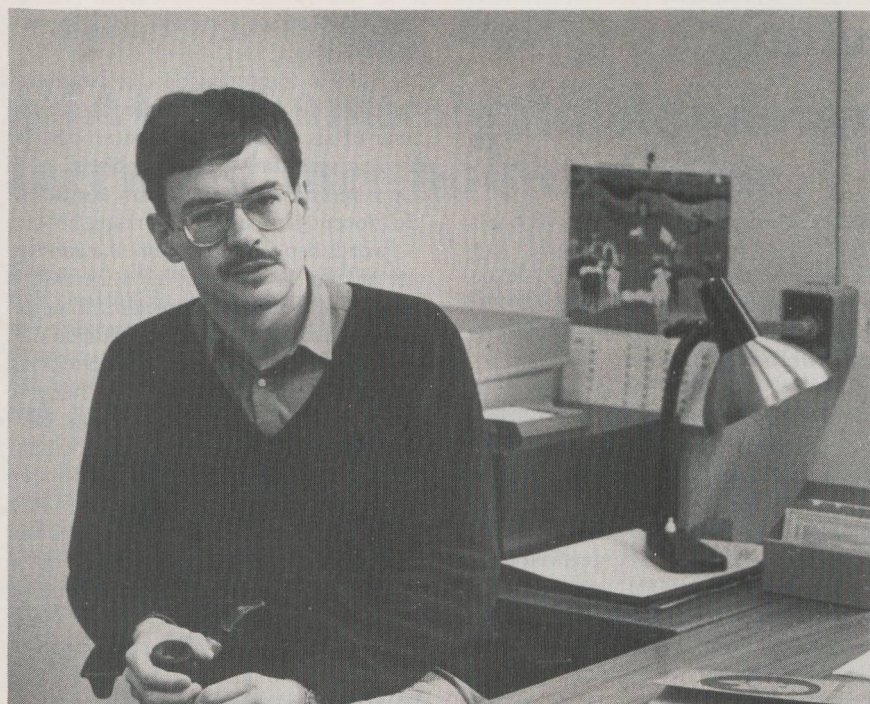
hingen met de snelle verstedelijking en overbevolking. (De Engelse wijsgeer leefde in de periode waarin zijn land de sprong naar een industriële natie maakte, en er in korte tijd rond fabrieken of mijnen hele nieuwe steden verrezen, met alle hygiënische problemen van dien; eerst werden er immers huizen neergezet en pas veel later kwamen riolering en waterleiding.) De opvatting heerste dat als iemand ziek werd, dat aan hemzelf lag, aan dat individu. Wanneer iemand behoeftig werd bijvoorbeeld, werd dat ook toegeschreven aan zijn eigen wil en inspanning. Bentham heeft er altijd sterk op gehamerd dat iemand ook buiten zijn wil tot armoede kan vervallen of ziek kan worden. Hij wees op de sociale condities van waaruit de ellende ontstond. Ziekte was niet iemands eigen schuld; het werd niet veroorzaakt door een lichamelijke gesteldheid die verder niets met leefomgeving, met water en lucht om je heen te maken had,' aldus te Have.

Bentham, een zeer praktisch ingesteld filosoof, was de eerste die aandrong op het verbeteren van de volksgezondheid als een taak voor de overheid. Hij pleitte zelfs voor de aanstelling van een minister voor volksgezondheid en gaf daarbij een complete opsomming van de taken en bevoegdheden van de bekleeder van dat ambt. Toezicht op hygiënische omstandigheden in hospitalen, laboratoria en op de handel in medicamenten hoorde daar zeker bij. Maar Bentham ging nog iets verder.

Gezondheidszorg

De minister zou ook moeten toezien op de water-voorziening, op de luchtverversing in mijnen, op de riolen, op plaatsen waar veel mensen samenkwamen (zoals theater), en op de opleiding van medici. 'Van belang is', zo schrijft Ten Have, 'dat Bentham als een der eersten gesteld heeft, dat ieder individu recht kan doen gelden op gezondheidszorg. Ieder mens, arm of rijk, kan aanspraak maken op de 'necessaries of life'. Hieronder vallen voldoende voedsel, kleding en verwarming, de juiste medicijnen, dieet en medische bijstand bij ziekte en een zekere preventie tegen ziekte door voldoende hygiënische middelen.' Duidelijk is dat Bentham niet behoorde tot de in zijn tijd in aanwas stijgende *laissez faire-liberalen*.

Op puur medisch gebied zette Bentham's verklaringskader zich af tegen, wat Ten Have noemt, het contagionisme. Daaronder wordt verstaan: 'de opvatting dat epidemische ziekten veroorzaakt werden door kleine organismen die zich in het menselijk lichaam vermenigvuldigen en die zich door contact van persoon tot persoon verspreiden'. In de dissertatie zoekt de auteur het begin van de leer van het

*Henk ten Have, die afgelopen woensdag in Leiden is gepromoveerd bij prof. Jeuken, hoogle-
raar in de Wijsgerige Biologie, is letterlijk en figuurlijk op bijzondere wijze verbonden aan de
Rijksuniversiteit Limburg. Van zijn aanstelling bij de capaciteitsgroep Gezondheidsethiek en
Wijsbegeerte neemt de universiteit de ene helft voor haar rekening en de Radboudstichting de
andere. Deze stichting, die zich ten doel stelt de katholieke levensbeschouwing tot haar recht
te doen komen bij de vorming van academici, heeft Ten Have een tweeledige opdracht meege-
geven. In de eerste plaats verzorgt hij onderwijs in de wijsgerige en levensbeschouwelijke
aspecten van de gezondheidszorg en de geneeskunde en daarnaast bekijkt hij de vraag of de
Radboudstichting een bijzondere leerstoel op dat gebied kan instellen. Volgens Ten Have
houdt die vraag verband met de onbekendheid van de stichting met het Maastrichtse onder-
wijsstelsel. Zelf acht hij de kans niet denkbeeldig dat de man die de leerstoel gaat bezetten
dezelfde is als degene die nu met de beantwoording van die vraag bezig is.*

contagionisme in oud-testamentische boeken, waarin, vanuit een religieus kader, de Joden voorschriften kregen omtrent reinheid.

Aanraking van dierlijke kadavers maakte onrein. Iemand die leed aan een huidziekte moest afgezonderd worden; het waren stelregels die later ook in het Christendom doorwerkten. De tegenhanger van het contagionisme noemt Ten Have het miasmatische. Het is een leer die haar oorsprong vindt in die andere filosofie die zo'n grote invloed had op het Europese denken in latere tijden, die van de Griekse oudheid. Ziekte werd daar in een direct verband gebracht met natuurverschijnselen als zonsverduisteringen, aardbevingen en overstromingen. Oorzaken werden gezocht in omgevingsfactoren, met name in verstoringen (bederf) van lucht en water. 'Miasma kan dus omschreven worden als de betrekkelijk onspecifieke kwalijke invloed vanuit de omgeving van de mens, meestal de lucht maar ook water en bodem, die naar men aanneemt bij een hele bevolking epidemisch ziekte veroorzaakt', zo schrijft Ten Have. De miasmaleer kwam door de inspan-

ningen van Bentham en zijn volgelingen in de 'sanitaire beweging', op een hoogtepunt, zo stelt de promovendus.

Maar bij deze zienswijze had hij het tijd niet mee. Liberalisme, afgezien van overheidsingrijpen, en het groeiend inzicht in die besmettelijke ziekten die duidelijk binnen de contagionistische benadering vielen leidden ertoe dat Bentham's aanbevelingen grotendeels terzijde werden geschoven. Toen echter rond 1830 een nieuwe, veel slachtoffers eisende epidemie heel Europa bedreigde, zagen geneeskundigen zich gedwongen tot een drastische heroriëntatie. In de dichtbevolkte steden, (ook in de rest van Europa was industrialisatie doorgedrongen) maakte de nieuwe ziekte, de cholera binnen korte tijd zoveel slachtoffers, dat een besmetting van de een op de ander niet alléén de oorzaak kon zijn. In de paniek en onrust van de cholera-epidemie, die herinneringen oproep aan de middeleeuwse pest, de zwarte dood, braken nieuwe inzichten moeilijk door. Hoe sterk er vastgehouden werd aan de gevestigde medische opvatting, blijkt uit een voorbeeld dat in het proefschrift wordt aangehaald.

In 1831 publiceerde Carl Ludwig Blume, de man die later bekendheid verwierf als de eerste directeur van het Leidse Rijksherbarium, een boek onder de titel 'Over de Asiatische cholera, uit eigen waarnemingen en echte stukken'. Blume had vastgesteld dat cholera verspreid werd door besmet drinkwater en gaf als remedie water eerst te koken. Wanneer Blume een beter gehoor had gevonden was een epidemie in Nederland te voorkomen geweest. Aan hemzelf lag het niet. Blume zond zijn brochure naar elk gemeentebestuur in het land. Toen Ten Have een exemplaar ervan terugvond in het Haags gemeentearchief, bleek Blumes boekje nog ongeopend. (Boeken moesten in die tijd voor het lezen eerst open 'gesneden' worden). Pas tientallen jaren en enkele cholera-epidemiën later werden drinkwatervoorzieningen verbeterd. Al die tijd werd vastgehouden aan het idee dat cholera verspreid werd door een organisme, een contagium, van individu op individu. Blumes stelling dat schadelijke factoren (miasmate), in het milieu, in water, lucht en bodem, bij bepaalde klimatologische omstandigheden de epidemiën veroorzaakten, kreeg weinig ahang.

Crisis

Dat de twee-deling *miasmatische-sociale benadering* en *contagionisme-biologische benadering* ook vandaag de dag hanteerbaar is, staat volgens Ten Have buiten kijf. Hij wijst erop dat wanneer de individueel gerichte biologische behandelingsmethode faalt, er teruggegrepen wordt op verklaringsmogelijkheden in het sociale en oecologische milieu, oftewel het miasmatische. Als voorbeelden noemt Ten Have psychische stoornissen, alcoholisme, heroïne-verslaving, hart- en vaatziekten en kanker. Door het tekort schieten van de medische wetenschap op deze terreinen, is er volgens hem sprake van een crisis in de geneeskunde. Bij wat tot voor kort de gangbare benadering was, worden nu vraagtekens geplaatst.

Nu de snelle technische ontwikkeling in de medische wetenschap, die in de naoorlogse periode, alle aandacht van artsen opeiste, enigszins in rustiger vaarwater terecht is gekomen, neemt de belangstelling van jonge artsen voor de filosofie toe, meent Ten Have. 'De meeste medici zijn niet geneigd tot kritiek en zeker niet tot zelfreflectie. Maar in vergelijking met de periode toen ik begon met mijn medicijnenstudie, zijn er nu toch al veel meer mensen die over hun eigen vak zijn gaan nadenken,' aldus Ten Have.

Benno Boeters/Mare

Massale belangstelling voor 1e graads lerarenopleiding

Ruim 1600 belangstellenden hebben bij het Buro Inschrijvingen het inschrijfpakket aangevraagd voor 1e graads lerarenopleiding gezondheidszorg, die op 1 april a.s. aan de RL van start gaat.

Onder de belangstellenden bevinden zich nogal wat kandidaten aan wie op grond van elders reeds verworven bevoegdheden een aantal dispensaties verleend kan worden. Met een ruime groep uit deze bijzondere categorie zal in april (nogal afwijkend van het normale ritme) van start worden gegaan.

De eerste reguliere start is voorzien voor september 1983, met ongeveer 150 gewone (half-time) cursisten.

De opleiding heeft inmiddels een langdurige en uiterst moeizame voorbereidingsprocedure gekend. Een van de redenen daarvoor was – naast talloze andere moeilijkheden – het probleem van de toelating. Lange tijd heeft onduidelijkheid bestaan over de vraag hoe kandidaten voor deze lerarenopleiding, die in principe in het bezit zijn van een HBO-diploma, getoetst moeten worden met betrekking tot de toelaatbaarheid tot deze tweede fase-opleiding bij het W.O.

Een tweede probleem was de te verwachten grote toestroom bij een beperkt aantal beschikbare studieplaatsen. Bij de toewijzing van deze plaatsen mocht op grond van de wet loting niet als instrument worden gehanteerd.

Toelatingsregeling

Een definitieve toelatingsregeling is op 7 december j.l. door de raad van de Algemene Faculteit vastgesteld. De URaad zal deze in de eerstvolgende vergadering nog moeten toetsen. Kort weergegeven komt het erop neer dat toelaatbaar zijn:

voor de richting *verpleegkunde*:

- iedereen die op grond van de Wet tot Bescherming van het Diploma voor Ziekenverpleging bevoegd is de titel verpleger of verpleegster te voeren en
- met goed gevolg een HBO of doctoraal examen heeft afgelegd en
- tenminste twee jaar als verpleegkundige of als docent bij een verpleegkundige beroepsopleiding heeft gewerkt.

Tot de richtingen *logopedie*, *ergotherapie*, *diëtetiek* en *fysiotherapie* kunnen worden toegelaten zij die:

- bevoegd zijn tot uitoefening van een paramedisch beroep en bij de Inspectie

van de Volksgezondheid geregistreerd zijn en tevens

- kunnen aantonen dat zij tenminste twee jaar als paramedisch beroepsbeoefenaar of als docent bij een paramedische beroepsopleiding gewerkt hebben.

De volgorde van toelating bij de 'zittende' docenten – die nu voorrang hebben – wordt bepaald door van elke aanvrager het aantal jaren dat hij werkzaam is geweest bij een beroepsopleiding in de gezondheidszorg te vermenigvuldigen met de gemiddelde omvang van de betrekking over die jaren. Wie daarbij het hoogste scoort krijgt de grootste voorrang. Eenvoudig gezegd betekent dit, dat de aanvrager met het grootste aantal dienstjaren en de meeste ervaring het eerst aan bod komt. De regeling is aldus opgesteld om het probleem van de inhaalvraag op te lossen. Ze is dus vooral toegeschreven op docenten die al langere tijd in het HBO werken, maar geen 1e graads bevoegdheid bezitten omdat een opleiding daartoe ten enenmale ontbrak.

Capaciteit

Er wordt overigens nog gewerkt aan het tijdelijk vergroten van de capaciteit door het HBO-V in Leusden, Nijmegen en wellicht ook in Amsterdam in het kader van de Werkgroep Academie Gezondheidszorg (W.A.G.) dependances van de Maastrichtse opleiding te stichten.

Nadat echter het grote aanbod van docenten die reeds (vaak al jaren) in functie zijn is verwerkt (waarschijnlijk na 1985) zal er tenslotte nog maar één 1e graads Lerarenopleiding HBO Gezondheidszorg bestaan: die aan de Rijksuniversiteit Limburg.

Dienst Voorlichting
Marga Spronck

Lid van de
Vereniging
Produkt
Bewaking
Grafische
Industrie

Tekstverwerking
op M.C.S.-systeem

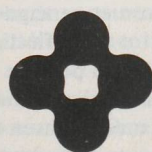
Verzorging
van typografie en layout

Gespecialiseerd
in kleine oplagen.

Meerkleurendruk
voor folders, brochures
en verslagen

waaraan hoge eisen
worden gesteld.

Periodieken, adresseren en
mailing

Leiter-Nypels

de drukkers sinds eeuwen

Minckelersstraat 3, 6211 GX Maastricht, tel. 043-11055

Te koop:

Gerestaureerde vakwerk-
boerderij in Noorbeek op
pl.m. 2500 m² grond.

Ind.: woonk., 3 slaapk.,
woonkeuken, badk., WC,
gr. garage, zolder.

Vraagprijs f 245.000 k.k.

Bezichtiging na afspr..

Tel. 04456-597.

Spreekuur moet drempel verlagen

RIAGG komt studenten tegemoet met hulpverlening

Studenten die om wat voor reden dan ook geestelijk in de put raken kunnen vanaf volgende maand terecht bij een studentenpsycholoog via de telefoon of op het spreekuur dat daarvoor tweemaal per week op de universiteit wordt gehouden. Dat betekent niet dat plotseling het principe wordt losgelaten dat er geen aparte voorzieningen voor studenten worden geschapen als er in de stad al dergelijke voorzieningen voor iedereen voorhanden zijn: Elsbeth Bruggeman, die als studentenpsycholoog gaat functioneren, is en blijft werkzaam bij het RIAGG (Regionaal Instituut voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg). Ook het principe dat er geen voorzieningen exclusief voor universiteitstudenten mogen komen, blijft onaangetaast. Ook HBO-studenten kunnen van de diensten van de studentenpsycholoog gebruik maken. Het initiatief voor het spreekuur is trouwens uitgegaan van de Dienst Studentenzaken en de SSHOM, de stichting die de samenwerking binnen het hoger onderwijs in Maastricht behartigt.

Dat het RIAGG met een speciale studentenpsycholoog naar de studenten toekomt heeft volgens Elsbeth Bruggeman verschillende redenen. Allereerst is het de bedoeling om de drempel naar de geestelijke hulpverlening te verlagen: 'Studenten komen maar moeilijk over de drempel van het RIAGG heen, als ze met persoonlijke problemen zitten. Ze zijn vaak alleen al bang om door medestudenten in het gebouw gezien te worden. Als je gaat studeren moet je immers proberen je onafhankelijkheid te verwezenlijken. Wie in de problemen raakt begeeft zich juist in een positie van afhankelijkheid als hij ergens om hulp aanklopt. Daar komt niemand graag voor uit.' Vandaar dat tot nu toe alleen in akute noodgevallen door studenten een beroep op het RIAGG wordt gedaan.

Daarnaast vormen studenten een groep met bijzondere kenmerken die binnen het RIAGG een zekere differentiatie gewenst maken, vindt Els Bruggeman: 'Ik acht het niet reëel om voor studenten een heel apart kanaal voor hulpverlening op te zetten zoals in de andere universiteitssteden het geval is. Wel kun je er voor zorgen dat binnen het RIAGG mensen rondlopen die studenten vakbekwaam kunnen helpen. Het spreekuur moet daarom

Het RIAGG-spreekuur wordt met ingang van 7 februari a.s. twee keer in de week gehouden: elke woensdag en vrijdag van 12.30 tot 13.30 uur. Door interne verhuizingen is het nog niet bekend op welke kamer in het Hoofdgebouw van de universiteit het spreekuur gehouden gaat worden. Dit zal nader worden bekend gemaakt via het aanplakbord van de dienst Studentenzaken in de hal. Overigens is mevrouw Bruggeman permanent telefonisch bereikbaar voor het maken van afspraken buiten de spreekuren op nummer 043-32964.

meer gezien worden als een differentiatie in het aanbod van het instituut.' Volgens haar raken studenten die tot nu toe meedraaien in een van de RIAGG-groepen vaak gefrustreerd omdat ze niet goed in de groep passen. Ze praten anders dan de rest van de groep, hebben een andere belevingswereld, zien hun problemen anders, zijn op een andere manier met zichzelf bezig. 'Je kunt zeggen dat intelligentie predisponeert tot psychische problemen. Op zich is het natuurlijk heel vervelend dat je met verschillende categorieën mensen moet werken, maar het is nu eenmaal zo dat iemand die de hele dag intellectueel bezig is veel meer geneigd is tot zelfreflectie en minder snel problemen van zich af kan zetten'.

Met welk soort problemen denkt Elsbeth Bruggeman te worden gekonfronteerd? 'Als je de leeftijdsgroep bekijkt denk ik dat ik vooral te maken krijg met studenten die zich moeilijk los kunnen maken van het ouderlijk milieu, die nieuwe relaties moeten leggen en dat niet kunnen, die vereenzamen, die niet voor zichzelf kunnen zorgen, die verslordigen, mensen die moedeloos of depressief worden'. Verder denkt ze aan studenten die moeilijkheden krijgen doordat ze plotseling een groot milieuverschil moeten overwinnen en tijdens het gesprek komen nog meer bedreigingen naar voren, zoals de studieduurverkortung, examenvrees met al zijn oorzaken en gevolgen en het bijzondere probleem dat iemand een beroep aanleert waarin hij anderen moet helpen, maar zichzelf niet eens kan redden. Zijn de twee uren in de week waarop zij voor studenten bereikbaar is binnen de universiteit dan niet een druppel op een

gloeiende plaat? 'Vergeet niet dat ik ook telefonisch de hele week door bereikbaar ben. Eigenlijk verwacht ik dat veel meer mensen telefonisch met mij contact zullen zoeken dat via het spreekuur. Ik denk inderdaad dat mijn werk een druppel op een gloeiende plaat zal zijn. Voordat ik hier kwam ben ik aan een IMP in Groningen verbonden geweest. Daar was minstens de helft van de cliënten student. Maar je moet bedenken dat ik er hoofdzakelijk zit om de mensen naar het juiste spoor leiden dat hen uit de problemen kan brengen. Ik leg alleen het eerste contact en begeleid zelf de mensen verder hoogstens in gevallen waarin het om een zeer persoonlijke problematiek gaat.' Zij twijfelt er nauwelijks aan dat dat op 1 juli, als het experiment afloopt, (of op 31 december, want het is bijna zeker dat het tot die datum verlengd wordt) geconstateerd zal worden dat er een grote behoefte bestaat aan uitbreiding van de hulpverlening. 'Als het zover komt vind ik wel dat het RIAGG niet voor die uitbreiding moet opdraaien, want dat zou ten koste gaan van de hulp die we de rest van de Maastrichtse bevolking te bieden hebben. Dan zouden de instellingen, waaronder natuurlijk ook de universiteit, het mede financieel mogelijk moeten maken dat die uitbreiding er komt.'

Jacques Herraets

Voor
Algemene-
Wetenschappelijke
Boeken

**BOEKHANDEL
Bergmans**

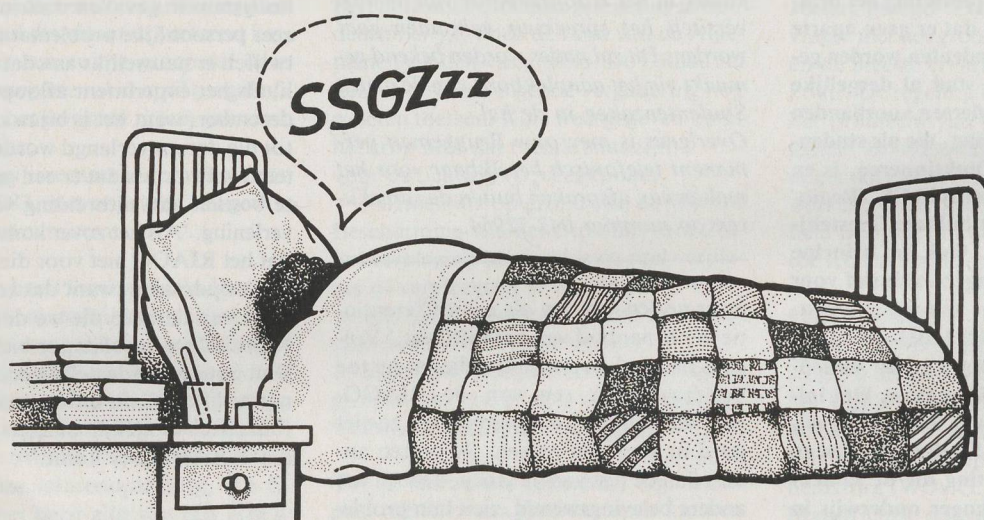
Nieuwstraat 9 - 6211 CR Maastricht

* Nieuw in ons assortiment:

Een grote collectie

**JURIDISCHE
BOEKEN**

Hoe help je een zieke student?

14

Die zieke student kun je zelf zijn. En dan ben je perfect geholpen met een SSGZ-polis. Neem dus geen risico. Neem de eerste, de beste studentenverzekering voor ziektekosten: de Stichting Studenten Gezondheids Zorg Anno 1954, kortweg SSGZ. Door de jaren heen de keus van meer dan 600.000 studerenden. En terecht!

- speciaal opgericht voor alle studerenden
- geen winstoogmerk
- studenten in het bestuur, steun van de Academische Raad, HBO-raad en studentenorganisaties
- noodfonds voor bijzondere problemen (keerde al meer dan een miljoen gulden uit)
- soepel acceptatiebeleid
- het laagste eigen risico
- premie slechts f 480,- per jaar (f 42,- per maand)

Maak er nu werk van. Bel voor de folder 01719 -1 92 19 of stap even binnen bij de plaatselijke Instantie van Uitgifte.

Stichting Studenten Gezondheids Zorg

De verzekering voor studerenden. v. d. Mortelstraat 4, 2203 JD Noordwijk (zh)

Algemeen

Afscheid prof. Rouwenhorst

De Rector Magnificus van de Rijksuniversiteit Limburg maakt bekend dat mevrouw **Prof. dr. W. Rouwenhorst**, hoogleraar Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding, ter gelegenheid van het feit dat zij i.v.m. het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de Rijksuniversiteit Limburg zal verlaten, zich voorstelt op vrijdag, 28 januari 1983, om 16.00 uur in de Aula een afscheidscollege te houden.

De titel van de oratie is:
'Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding: Quo vadis?'
Belangstellenden worden uitgenodigd deze plichtigheid bij te wonen.

Prof. dr. H.C. Hemker
Rector Magnificus.

Oproep

Wie wil helpen met het opstarten van de Personeelsvereniging bij de R.L.?
Voornaamste eisen: veel inzet en vrije tijd!
Tel. tst. 336.

Kinderopvang

Sinds november 1982 is de kinderopvang van start gegaan, voor kinderen tussen 1½ en 4 jaar van studenten en medewerkers van de Rijksuniversiteit Limburg en voor Z.A. en Z.M.

Vooralsnog vindt de opvang plaats in de Nieuwenhof aan de Zwingelput. Het kinderdagverblijf is dagelijks geopend van 08.15-17.45 uur. De kosten zijn voorlopig vastgesteld op f 3,75 per kind per dagdeel voor studenten en f 8,25 per kind per dagdeel voor medewerkers. Dit bedrag is inclusief kosten van consumptie-artikelen.

Voor aanmelding en voor meer informatie kunt u contact opnemen met Els Boshuizen, Elisabethhuis, telefoon: 888378.

Middagpauzedienst

De dienstverlening van de Dienst Studentenzaken i.o. is met ingang van het studiejaar 1982-1983 uitgebreid met de zogenaamde 'middagpauzedienst'. Dit wil zeggen dat studenten dagelijks ook terecht kunnen tussen 12.30-13.30 uur, voor informatie met betrekking tot huisvesting, sport, activiteiten, studiebeurzen, etc.

Werkgroep feminisme!

Zo'n zestien weken geleden zijn wij, Riny Rongen en Claar Corstens, hier begonnen aan onze

studie op de RL. Riny met geneeskunde, Claar met sociale gezondheidkunde. Tot nu toe hebben we helaas nog niets gezien van enige feministische activiteiten. We hopen echter dat dit niet betekent dat ze niet leeft. Feminisme is voor ons heel vanzelfsprekend en iets heel aktiefs, daarom dus ook niet weg te denken uit onze studie.

We roepen nu dan ook andere vrouwen op om met ons een feministische steun- en studiegroep op te richten, want feministies zit je beslist niet thuis in je eentje te wezen!

In eerste instantie denken we aan:

- steun aan elkaar, omdat we een feministische visie in onze dagelijkse omgang op de universiteit missen.
- ervaringen uitwisselen en (eventueel) cases, blokboek e.d. bespreken.
- daar dan samen iets produktiefs mee doen.

En in de toekomst:

- feministische literatuurstudie
- kontakten leggen met vrouwenstudies in het land
- hoe ziet feministische gezondheidszorg eruit.
- speurwerk seksisme op de RL
- enz.

Dit zijn globaal onze ideeën, elke aanvulling en/of verandering is welkom.

Dus: Vrouwen, (studentes en medewerkers), die net als wij behoefte hebben aan feministische ondersteuning en theorievorming:
KOM OP DINSDAGAVOND 8.30 uur, 8 februari naar de tweede bijeenkomst op Trappendaal 20a in de Heeg (Maastricht) bij Riny. Wil je iets meer weten, dan kun je bellen naar: Riny: 043-616261 of Claar: 040-449562.

Buro Onderwijs Fdb

Intercity

De eerstvolgende 'Intercity'-bijeenkomst, gepand voor woensdag 12 januari a.s. wordt uitgesteld tot **woensdag 2 februari a.s.**

Onderstaan treft U het programma aan:
17.30-17.50 uur: Een patient met visusstoornissen.

F. Vreeling.

17.50-18.10 uur: Dwarslaesie bij een interne ziekte.

A. Twijnstra.

18.10-18.30 uur: Een patient met groei- en gevoelsstoornissen.

R. Hupperts.

18.30-18.50 uur: Hepatotoxiciteit van depakine.

R. Höppener.

Na afloop zal een drankje aangeboden worden.

Plaats van de te houden bijeenkomst: Ziekenhuis St. Annadal, **vergaderzaal I van het voormalig klooster**, gelegen naast de 'Arc'. Gelegenheid tot parkeren: parkeerterrein aan de Beeldsnijdersdreef.

Bij spoedgevallen bent U telefonisch bereikbaar onder nummer: 043-862197.

Diversen

COC-Pink Party

Het COC houdt op 22 jan. haar elfde Pink Party in de Dominicanerkerk te Maastricht. Aanvang 20.00 uur. Entree f 6,00 leden f 3,00.

Er is gekozen voor een luchtig programma met optredens van: Ans & Co., Leather Fun, Ravage en Disco.

Mensen die het COC willen steunen met een lidmaatschap kunnen zich die avond aanmelden.

Management-opleiding voor afgestudeerden

Afgestudeerden aan een Nederlandse universiteit die belangstelling hebben voor verdere studie aan een internationale - veelal Amerikaanse - business school kunnen daarover informatie en zo nodig ook financiële steun krijgen van de Pierson-Mc Kinsey Stichting.

Deze doorgaans tweejarige opleidingen in business schools zijn erop gericht studenten binnen korte tijd de voornaamste management-technieken eigen te maken en hun praktische oefening in de toepassing daarvan te bieden. Verdere informatie hierover is verkrijgbaar bij Voorlichting.

De Rotary Foundation

In het kader van het bevorderen van begrip en goede verstandhouding tussen de volkeren, stelt de Rotary Foundation kandidaten in staat voor 1 jaar in het buitenland te studeren. Ook de Rotaryclub Maastricht kan dit jaar een kandidaat voor een programma voorstellen. Er zijn twee programma's:

1. Graduate Fellowship

Wordt toegekend voor studie in ander dan het eigen land aan mannelijke en vrouwelijke studenten voor 20 t/m 28 jaar, met een bachelor's degree of wat daarmee gelijk te stellen is. Zij dekken de kosten van reis en verblijf, colleges en studiemateriaal voor de duur van één cursusjaar. De kandidaten kunnen het land van hun keuze kenbaar maken.

2. Undergraduate Scholarship

Bestemd voor studenten van 18 t/m 24 jaar, die minstens twee jaar universitaire studie hebben voltooid, doch nog geen 'bachelor's degree' hebben behaald. Zij moeten ongehuwd zijn.

Kandidaten, die over deze programma's meer informatie willen inwinnen, dienen zich in verbinding te stellen met:

L. Linthorst
Bergerstraat 14,
6226 BD MAASTRICHT
043-624905.

Aanmeldingen dienen vóór 1 februari 1983 te worden ingediend.

LENEN, SPAREN, VERZEKEREN. U KUNT ER OVERAL VOOR TERECHT. MAAR WAAR VINDT U HET GOEDE ADRES.

Informatie.

Voor verdere informatie kunt u terecht bij al onze kantoren of kunt u bellen ☎ 043-84 12 22. tst. 500.

Folders kunt u aanvragen met de antwoordcoupon.

Opsturen in envelop zonder postzegel naar: Spaarbank Limburg, Afd. Marketing, Antwoordnummer 20, 6200 VB Maastricht.

Coupon: Ja, graag hoor ik meer van Uw bank over

☐ Persoonlijke leningen	☐ Doorlopend krediet
☐ Spaarvormen	☐ Hypotheken
☐ Verzekeringen	☐ bankgiro

Naam

Adres

Woonplaats

Tel.

Bij Spaarbank Limburg kun je veel meer dan alleen maar sparen.

Je kunt er voor alle bankzaken terecht.

Van geld wisselen voor je vakantie tot iets ingewikkelds als de financiering van je huis, of van de zaak die je gaat beginnen, alleen of samen met een ander.

Of studiefinanciering en studentenverzekeringen.

Dat we bepaalde dingen niet doen en zoveel andere juist wel, ligt ook aan de opzet van onze bank. Wij zijn een stichting.

De winst die we maken, stoppen we o.a. in het verbeteren van onze service.

Daardoor beschikken we over een compleet dienstenpakket en een uitgebreid kantorennet.

Onze leentarieven behoren tot de laagste van het land en onze spaarrentes liegen er niet om.

Bovendien kun je buiten Limburg geld opnemen bij alle Spaarbanken met een **S**.

En zelfs op zaterdag kun je terecht bij ons kantoor in Vroom en Dreesmann te Maastricht.

Al hebben we onze eigen ideeën over bankieren, er zal vrijwel geen bankdienst zijn die we niet verlenen.

Vandaar dat velen bewust voor onze Spaarbank kiezen.

S spaarbank limburg

Tafelstraat 13

Zoals bekend is dit het adres waar het raads-
werk van het Humanistisch Verbond onder
studenten en de Studentenekklesia is gehuis-
vest. Studenten van welke studierichting dan
ook zijn er welkom voor een kopje thee en
een eventueel praatje elke middag van twee
tot vijf uur. Dat was bekend? Nou ja, de een
of de ander misschien...? Hoe je ook tegen
het leven aankijkt, van welke levensbeschou-
welijke kant ook, je kunt ook bellen voor een
gesprek: Telefoon 15651. Zoals gezegd: Je
bent welkom.

Eén februari 20.00 uur starten we een geheel
nieuwe ontmoetingsgroep op Tafelstraat 13.
Het zal dus de eerste bijeenkomst zijn van
een groep, waarvoor je je nog kunt opgeven
bij onze gastvrouw Tekla van Marelo (tel.
15651).

De bedoeling van de groep is, dat studenten
van alle mogelijke studierichtingen elkaar te-
genkomen en praten over andere onderwer-
pen dan die, waarover zij normaal discussie-
ren. Welke onderwerpen dat dan wel mogen
zijn? Dat besluiten de mensen, die op zo'n
ontmoetingsavond aanwezig zijn tesamen.
Maaïke van Praag, de humanistische raads-
vrouw, en Sjaak Oberyé, de r.k. studenten-
pastor, zullen er bij zijn eventueel als
gespreksleiders. We hebben het plan negen
avonden te houden en wel op de volgende da-
ta: 1 en 22 februari; 1, 8, 15, 22 en 29 maart;
19 en 26 april.

Vijftientwintig januari en 8 februari gaan we
om 8 uur 's avonds video kijken en zien dan
een vierdelige serie 'Aan onze ouders', waar-
in naar voren komt, wat er omgaat in jonge-
ren van vandaag. Wat ze er zelf van denken,
bespreken zij, die naar de video keken, erna.
Kerkdiensten van de Studentenekklesia vin-
den plaats in de St. Jan aan het Vrijthof 23
januari en 27 februari om 11.45 uur. Wij ver-
heugen ons zeer over de spontane medewer-
king van studenten van het Conservatorium,
die wat de verzorging van de muziek betreft
telkens een heerlijke bijdrage leveren.

Niet-universitaire geneeswijzen

Dinsdag 1 februari 11.30 uur:
Kerngroepsvergadering N.V.R.

Woensdag 2 februari 12.00-13.00 uur:
Tutorenoverleg kamer 224

Het is belangrijk dat er van elke o-groep een
vertegenwoordiger is om alle gegevens mee te
krijgen.

Donderdag 10 februari om 19.30 uur in de
aula:

lezing over 'Mensbeelden/paradigma's in ge-
zondheidszorg en onderwijs'. Spreker Mour-
ringh Boeke, voorzitter van de vereniging
voor Recht en Persoonlijke vrijheid in de ge-
zondheidszorg, NUG-bestuurs-adviseur.
entree: vrije bijdrage.

Aansluitend in de filmzaal op 10 februari om
21.15 uur:

Bijzondere Algemene Ledenvergadering ter
oprichting van de Vereniging 'Niet-Universi-
taire Geneeswijzen'. Het eerste deel van de
vergadering zal bestaan uit discussie van de
lezing Mouringh.

Agenda: statuten, bestuurswisseling, jaar-
verslag en nieuw beleid.

Zaterdag 12 februari 12.00-13.30 uur:
tutorenoverleg in kamer 224

Dinsdag 22 februari: in de aula om 19.30
uur:

Lezing Manuele Therapie methode Eindhov-
en door de Heer Geerts.

Sport

Bulletin LV&S

1. Tafeltennis, nieuw!!!

Op de donderdagavonden kan er vanaf *he-
den* getafeltennist worden in het Atrium in
Daalhof door sportkaarthouders, studenten
en medewerkers.

Tijd: 19.00-23.00 uur.

Op 20 januari is er een *kennismakingstoer-
nooi*.

Aanmelden aan de zaal vóór 19.30 uur.

2. Fitnesscentrum P. Zenden.

Met ingang van 01-01-1983 is men genood-
zaakt het tarief voor het Fitnesscentrum te
verhogen van *f* 25,- naar *f* 30,- per
maand.

3. Eindelijk ochtend-zwemmen in zwembad Heer!!!

Op de dinsdag-, woensdag-, donderdag-, en
vrijdagochtend kan er tegen gereduceerd ta-
rief, *f* 1,75 op vertoon van de sportkaart,
c.q. zwemabonnement gezwommen worden
van 7.00-8.30 uur. Badmuts is verplicht in dit
zwembad.

4. Let op de publikatieborden op:

E.S.T.D.: Eerstejaars Sport Toernooi Drie-
nerlo

N.S.K.: Nederlandse Studenten Kampioen-
schappen Batavierenrace

5. Biljartkampioenschappen

Op 20 januari zijn de R.L. Biljartkampioen-
schappen gestart. Deze wordt gespeeld met
11 deelnemers steeds op de donderdagen,
vanaf 18.30 uur. (biljarthelden onder Carré)

Tennis

Het is nu zover dat de regeling met het ten-
niscentrum rond is voor het seizoen 1983.

Je kunt indien je in het bezit bent van een
deelnemerskaart L.V.&S., (c.q. activiteiten-
kaart), bij mij een parkkaart bestellen.

Inschrijfformulieren liggen op het buro
L.V.&S. De kosten bedragen *f* 125,-, pas-
foto meebrengen.

De kondities zijn de volgende:

Van 01-04-1983 kun je tennissen op de bui-
tenbanen op werkdagen van 09.00-21.00 uur,
in het weekend van 09.00-18.00 uur.

Tevens krijg je reductie op het huren van een
binnenbaan, kosten *f* 19,- per baan per
uur, (op tijden dat er banen vrij zijn).

Afspreken op de dag zelf.

Tot slot is er, als je dat wil, gelegenheid om

competitie te spelen bij de pas opgerichte
vereniging Douscenter gevestigd in het ten-
niscentrum.

Opgave hiervan via het tenniscentrum.

René Verster, Hoofd Lichamelijke Vorming en Sport

Wildwater-kanocursus

Ook dit jaar wordt er weer een 'wildwater'
kanocursus in het zwembad 'De Dousberg'
georganiseerd. De cursus is vooral bedoeld
voor beginners, maar ook gevorderden die
hun basiskennistechnieken nog willen vervol-
maken of het 'eskimoteren' (= oprichten na
omgeslage te zijn) willen leren, kunnen er
ook terecht.

Les zal gegeven worden door René van Ier-
sel, bondscoach van de Nederlandse wildwa-
terploeg en docent aan het CIOS te Sittard.
De lessen vinden plaats op 4 maandagavon-
den van 21.30 tot 23.00 uur. De eerste les is
op maandag 7 februari.

Kajakkers die niet aan de cursus willen deel-
nemen, maar op dat tijdstip toch willen va-
ren kunnen zich ook opgeven. De cursus kost
f 50,- voor Circumflexleden en sportkaart-
houders RL, en *f* 60,- voor anderen. (Dit is
incl. entree zwembad en huur boot).

Na afloop van de cursus zullen er in maart,
april en mei dagtochten voor beginners en
gevorderden op wildwater in Duitsland en
Belgie georganiseerd worden.

Voor meer informatie en aanmelding kan
men terecht bij:

Circumflex, Bernardusstr. 12, tel. 043-51088
(19.00-22.00 uur)

Buro L.V. en S., hoofdgebouw RL, 3e etage,
tel. 043-888434.

Langlaufdagtochten

Circumflex organiseert twee langlaufdag-
tochten in de Ardennen (5 en 6 febr.)

Inlichtingen Circumflex
Bernardusstr. 12 tel. 043-51088
(19.00-22.00 ma t/m do).

Aktiviteitenagenda

Vrijdag 28 januari

Afscheidscollage prof. dr. W. Rouwenhorst
16.00 uur, Aula

Vrijdag 11 februari

Promotie, drs. R.J. van Renterghem
16.00 uur, Aula

Donderdag 24 februari

Lezing, G. Roelofs: 'Over kinderseksuali-
teit...'
20.00 uur, Aula

Vrijdag 25 februari

Inaugurele rede, Prof. dr. F. Bosman
16.00 uur, Aula

Dinsdag 1 maart

Lezing, W. Zwanikken: 'De seksualiteit van
de andere mens'
20.00 uur, Aula

Vrijdag 4 maart

Inaugurele rede, Prof. dr. Tj. de Boorder
16.00 uur, Aula

'Het Trojaanse Paard' speelt Goethe

Johann Wolfgang van Goethe kan zonder overdrijving een van de belangrijkste en meest veelzijdige persoonlijkheden uit de overgangperiode van de achttiende naar de negentiende eeuw genoemd worden. Hij was een stijlvol representant van de emancipatie van het burgerlijk denken, dat zich in die jaren in Duitsland sterk manifesteerde. Zijn bekendste werk 'Faust' schreef hij op latere leeftijd, maar hij raakte reeds vóór zijn vijftienvingste jaar in eigen land beroemd met de roman: 'Die Leiden des jungen Werthers'. De jeugd herkende in de emoties van de introverte en gepijnigde hoofdpersoon Werther de maatschappelijke problematiek waarmee ze in de speurtocht naar de eigen identiteit te maken kreeg. Dat moet volgens de overleveringen geleid hebben tot een ware 'Werther-koorts', waarin sommigen, overmand door melancholie, zelfs niet schuwden de hand aan zichzelf te slaan.

Het toneelwerk 'Torquato Tasso', dat Goethe vijftien jaar na 'Werther' publiceerde, is in essentie een verhevigde weergave van de emotionele onderstroom van 'Werther'. Het Belgische toneelgezelschap 'Het Trojaanse Paard' zet dat stuk 2 februari op de planken van de Stadsschouwburg.

Goethe verwerkte in 'Torquato Tasso' veel van zijn eigen frustrerende ervaringen in de dubbelrol van dichter en staatsman aan het hof te Weimar. Voor de feitelijke handeling gebruikte hij enkele ware ge-

gevens uit het leven van de Italiaanse dichter Torquato Tasso: Tasso is opgenomen aan het hof van Alfons 2, hertog van Ferrara, en draagt aan hem zijn eerste grote werk: 'Het bevrijde Jeruzalem' op. De zuster van de hertog, prinses Leonore van Este, huldigt Tasso daarvoor. De dichter heeft de prinses hartstochtelijk lief en is gelukkiger dan ooit, maar hij moet wel de afgunst van de diplomaat Antonio op de koop toenemen. De twist tussen de mannen eindigt in een degengevecht, dat door de hertog wordt beslecht. Tasso besluit daarop het hof te verlaten. Bij zijn afscheid van de prinses kan hij zijn dichterlijke droomwereld en de werkelijkheid niet meer uit elkaar houden en kust hij de prinses tegen alle hofetiquette in. Verontwaardigd wijst zij hem af. Daarmee gaat het compromis tussen de individualistische poëet en het hofse gezelschapspel voorgoed verloren.

Vertaler-regisseur Jan Decorte heeft het drama van Goethe voor 'Het Trojaanse Paard' gesitueerd in een decor van kleurrijke, uitbundige schilderijen, die in ieder bedrijf een andere belichting krijgen van grijs tot helderwit. Tegen deze achtergrond valt het statische spel van de acteurs op; alleen Willy Thomas mag exalteren als een behaagzieke en expressieve Tasso. Wanneer hij uiteindelijk alleen op het toneel overblijft, verdwijnt hij achter een pastelrood decorstuk. Alles wat rest, is een groot schilderij.

(JM)

De winter door

Omringd door veel negatieve geruchten ging voorjaar 1976 'Novecento' van de Italiaanse cineast **Bernardo Bertolucci** in Cannes in première. De totstandkoming van de film vergde drie jaar met een voor Italiaanse begrippen recordbudget van acht miljoen dollar. 'Novecento' werd door de pers uitermate gunstig ontvangen, en vond – ondanks een totale lengte van meer dan vijf uur – moeiteloos zijn weg naar het publiek. Hier te lande werd de film in twee afzonderlijke delen vertoond. In het Maastrichtse Filmhuis is na het eerste deel nu ook het tweede stuk op reprise (20-23 januari). Novecento behelst in zijn geheel de opkomst en ondergang van het fascisme in Italië, tegen het tijdsbeeld van de afbrokkelende feodale machtsverhoudingen en de emancipatie van de arbeidersklasse. Vooral het ronduit schitterende camerawerk van Vittorio Storaro spreekt tot de verbeelding.

De veelpoot Gerrit Komrij schreef voor 'Globe' (Stadsschouwburg, 25 januari) 'Het chemisch huwelijk'; een theaterstuk gebaseerd op Goethe's roman 'Die Wahlverwandtschaften'. Komrij toont de krachten van aantrekking en afstoting tussen vier mannen, en vergelijkt ze met een rationeel chemisch proces. Daarnaast vertoont het stuk parallellen met de alchemistische procedure, wanneer gepoogd wordt de perfecte synthese tussen het mannelijke en vrouwelijke te bereiken. Komrij noemde het toneelwerk zelf een symbolisch romantisch liefdesverhaal, dat zich bezighoudt met de kwestie van de zingeving van ons bestaan: 'Kan liefde in zijn meest

restaurant

de
CRUL

promotie feesten

bruiloften

jubilea

partijen

P. LOGSTER 82

capucijnestraat 91
6211 RP MAASTRICHT
043 10816 043 13577

Het programma van het Filmhuis is op het laatste moment gewijzigd. Omdat de Bioskoopbond geen toestemming gaf voor verhuur, wordt de film van Arrabal 'Viva la muerte' vervangen door 'Vengeance is mine' van de Japanse regisseur Shohei Imamura. De aanvangstijden zijn dezelfde als die staan aangekondigd bij 'Viva la muerte'.

zuivere vorm bestaan, of moeten we ons tevreden stellen met de corruptie van het ideaal?'. Cynicus als hij is, gunt hij ons weinig hoop.

'Viva la muerte' uit 1971 was de eerste avondvullende rolprent van de in Frankrijk levende en werkende Spaanse auteur **Fernando Arrabal**. De film is in kleine kring beroemd en berucht geworden om zijn surrealistische stijl met rijkelijk gebruik van bloedige schokbeelden en absurdistische, van symboliek doordrenkte, droomvisioenen. Men kan Arrabal wat dit betreft enig goedkoop effectbejag verwijten. Maar wie zich de moeite getroost om door het vernislaagje van gruwelijkheden heen te kijken, ontmoet een woedend en begaan document vol politiek-historische toespelingen op de Spaanse burgeroorlog en het Franco-regime. Nu

Spanje voorgoed de weg naar een volwassen democratie ingeslagen lijkt te zijn, heeft de actualiteit van Arrabal's boodschap aan waarde ingeboet. Of de film desondanks genoeg gehalte houdt om de tijdsgeest te trotseren, is de vraag (27 jan.-2 febr., Filmhuis Maastricht).

Bij de traditionele popoverzichten van het afgelopen jaar dook de meest recente elpee van **Joe Jackson**: 'Night and day' steevast in de polls op. Goede verkoopcijfers en uitstekende artistieke bewijzen dat de overloop van Jackson naar het rustiger vaarwater van de symfonisch getinte muziek geslaagd is. Met een nieuwe line-up treedt hij 8 februari in de Geleense Hanenhof op. Dat zou weleens een van de concerten van dit nog jonge jaar kunnen worden. De liefhebbers zijn gewaarschuwd.

De onsterfelijke grappen van de Marx Brothers in 'Roomservice'. Van 27 tot en met 30 januari in het Filmhuis.

AGENDA

Stadsschouwburg

Dinsdag 25 januari om 20.00 uur: 'Het chemisch huwelijk' van Gerrit Komrij door het 'Zuidelijk Toneel Globe'.

Vrijdag 28 januari om 20.00 uur: 'Het eeuwige ritueel' door het 'Internationaal Folkloristisch Danstheater'.

Zaterdag 29 januari om 20.00 uur: 'Hollywood Follies'; een showprogramma van Amerikaanse artiesten.

Dinsdag 1 februari om 20.00 uur: 'Theater' met 'Pierewaaien' van Tom Stoppard.

Woensdag 2 februari om 20.00 uur: 'Het Trojaanse Paard' met 'Torquato Tasso' van J.W. Goethe.

26, 27 Januari en 2, 3 februari 12.30 uur in de Redoute: Lunchpauzeconcerten.

Staargebouw

Zaterdag 22 januari om 20.00 uur: Het Limburgs Symfonie Orkest o.l.v. James Judd met een klassiek romantisch concert. Soliste: Suzanna Mildinian, harp.

Filmhuis

Donderdag 20 tot en met zondag 23 januari om 19.00 uur: 'Novecento Deel 2' van Bernardo Bertolucci.

Donderdag 27 januari tot en met woensdag 2 februari om 20.00 uur: 'Viva la Muerte' van Fernando Arrabal.

Donderdag 27 tot en met zondag 30 januari om 22.30 uur: 'Roomservice' van The Marx Brothers.

Hanenhof Geleen

Dinsdag 8 februari: Joe Jackson.

Galerie Wanda Reiff (Hulsberg)

Tot en met 13 februari: Expositie met werken van Thijs van Kimmene en Guus Slauerhoff.

ACHTEROM IS 'T KERMS

Strijd om academische boekhandel beslist?

De vraag bij welke boekhandel in Maastricht de universiteit haar omvangrijke boeken- en tijdschriftenbudget (zonder meer de kurk waarop een academische boekhandel moet drijven) gaat besteden, is de laatste weken plotseling dicht bij beantwoording gekomen. Zoals we enkele nummers geleden al schreven zitten de bibliotheek en het College van Bestuur al jaren in hun maag met de kwestie. Aan de ene kant vinden zij dat ze de plaatselijke boekhandels onmogelijk kunnen passeren, maar aan de andere kant vinden ze niemand geschikt om een goede relatie mee op te bouwen. Logisch, zeggen enkele boekhandelaars, dat we de universiteit niet op hun wenken kunnen bedienen: als er maar mondjesmaat bestellingen binnenkomen, kunnen wij geen serviceapparaat opbouwen. Het budget verdwijnt dus voor het overgrote deel naar de Randstad. De universiteit heeft de plaatselijke handel wel op een andere manier de kans geboden om haar gunsten te veroveren, door hen, deels onder de hoede van het LIOF, te laten zoeken naar vormen van samenwerking tussen Maastrichtse boekhandels onderling of tussen een Maastrichtse boekhandel en een 'gerenommeerde' boekhandel van buiten de stad. Zonder meer een boekhandel van buiten inschakelen, zodat hij zich zonder risico in Maastricht zou kunnen vestigen, kon de universiteit niet maken. Daarmee zou zonder meer plaatselijke werkgelegenheid om zeep geholpen worden. In 1980 heeft zo'n 'gerenommeerde'

boekhandel zich bij de bibliotheek gemeld: de BV van Piere uit Eindhoven, leverancier van de Technische Hogeschool en Philips. Dat contact verliep aanvankelijk niet zo vlot: de universiteit gaf toe dat van Piere een degelijke zaak was, waarmee zonder meer in zee gegaan kon worden, ware het niet dat van Piere niet behoorde tot de plaatselijke boekhandelaars. Tijdens een onderhoud met het College van Bestuur werd directeur Kessels nogal recht voor zijn raap duidelijk gemaakt dat hij weinig in Maastricht had te zoeken zolang een plaatselijke oplossing niet absoluut onmogelijk was gebleken. De man die dat te verstaan gaf was CvB-voorzitter van den Biggelaar, een oude bekende van Kessels uit de tijd dat hij bij de uitgeverij Diligentia werkzaam was. Niettemin heeft van Piere de gelegenheid gekregen zijn waarde voor de universiteit te bewijzen. Er werden kleine bestellingen geplaatst door de bibliotheek. In de loop van die samenwerking werd Kessels duidelijk dat de universiteit het jammer zou vinden dat aan die samenwerking op een gegeven moment een eind zou moeten komen als per se een Maastrichtse boekhandel de uitverkorene zou worden. Kessels probeerde mede in overleg met het LIOF, dus aansluiting te zoeken bij de plaatselijke boekhandel, maar kreeg bij Servaas en bij Veldeke nul op rekest.

Uiteindelijk kwam Kessels terecht bij boekhandel Leiter-Nypels, een filiaal van boekhandel Winants uit Heerlen. Dat contact heeft op oude-

jaarsdag geleid tot de overname van Leiter-Nypels. Vanaf die dag is van Piere dus geen boekhandel van buiten Maastricht meer en is het minpunt dat nog groter leek dan de minpunten van de andere gegadigden, komen te vervallen. Het personeel dat in dienst was bij Leiter-Nypels (niet te verwarren met de drukkerij van dezelfde naam) wordt geheel door van Piere overgenomen en zal in de toekomst zelfs worden uitgebreid, als de universiteit tenminste daar het boekenbudget gaat besteden. Hebben ze in Eindhoven dan bepaalde garanties of toezeggingen van de universiteit gekregen? Absoluut niet, zeggen zowel Kessels als bibliothecaris Joop van Dijk. Eerstgenoemde wil echter wel kwijt dat hij goede hoop heeft dat hij aan het langste eind trekt als op 1 mei de beslissing genomen wordt, waar het budget van de universiteit naar toe gaat. 'De gok is niet zo verschrikkelijk groot, al weet je het nooit in Maastricht. Dat is geen gewone universiteit, dat is een politieke universiteit. En als we misgokken? Och, een stropje kunnen we wel hebben. Er is ons eerst gezegd door de universiteit dat we beter nog even konden wachten, maar dat hebben we toch maar niet gedaan vanwege de WIR-premie. Daarom hebben we net op de laatste dag van het jaar die zaak overgenomen.'

Intussen blijven de nodige andere boekhandels meedingen naar een academische status. Bergmans, Servaas, Veldeke en de Tribune is door het College van Bestuur gevraagd, nog voordat van Piere zijn slag sloeg, een aantal gegevens te verstrekken over hun capaciteit om de klandizie van de universiteit te kunnen verwerken. Voorzover bekend zijn de eerste drie al ver klaar met plannen om die capaciteit eventueel te kunnen leveren. Servaas en Veldeke hebben contacten gelegd met gespecialiseerde instellingen op het gebied van de besteladministratie van medisch-wetenschappelijke boeken. Bovendien is boekhandel Bergmans flink aan de weg gaan timmeren via de grootste aandeelhouder Bruna. Deze is overigens van plan boekhandel Meijer-Dupuits te laten opgaan in Bergmans. Van de know-how op gebied van het wetenschappelijke boek weet Bruna zich verzekerd door de inbreng van mede-aandeelhouder Kluwer.